

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYUŽITÍ PROGRAMU „ZELENÁ
ÚSPORÁM“ A PROGRAMU „NOVÁ
ZELENÁ ÚSPORÁM“
V JIHOČESKÉM KRAJI**

Vypracovala: **Ladislava Macková**
Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
České Budějovice 2020

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ladislava MACKOVÁ**
Osobní číslo: **E17044**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Téma práce: **Využití programu Zelená úsporám a programu Nová zelená úsporám v Jihočeském kraji**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu**

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je porovnat a zhodnotit program Zelená úsporám a program Nová zelená úsporám. Následně bude pozornost zaměřena na využitelnost obou programů v Jihočeském kraji. Přičemž jejich porovnání proběhne ve stejných časových úsecích.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury, vypracování literární rešerše
2. Komparační analýza programu Zelená úsporám a programu Nová zelená úsporám
3. Výzkum kvantitativní povahy s využitím zejména sekundárních dat
4. Polostrukturované rozhovory s odborníky
5. Zhodnocení výsledků

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Přehled literatury, 3. Cíle a metody řešení, 4. Teoretická část, 5. Praktická část, 6. Vyhodnocení, 7. Závěr, 8. Seznam použitých zdrojů, Přílohy.

Rozsah pracovní zprávy: **40 – 50 stran**
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Grygera, F., & Kupčková, A. (2010). Bydlete úsporně: jak investovat do energetických úspor a získat dotaci v programu Zelená úsporám. Brno: Computer Press.

Mrázek, K., Horáková, A., & Hanák, M. (2010). Zelená úsporám v kombinaci s programem Nový panel: úspory energií a regenerace bytových domů. V Praze: Svaz českých a moravských bytových družstev.

Murtinger, K. (2013). Úsporný rodinný dům. Praha: Grada.

Karásek, J., & Pavlica, J. (2016). Green Investment Scheme: Experience and results in the Czech Republic [Online]. Energy Policy, 90, 121-130.
<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2015.12.020>

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.**
Katedra regionálního managementu

Datum zadání bakalářské práce: **25. března 2019**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. dubna 2020**

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v – nezkrácené podobě / v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění, zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Cetorazi dne 13. 4. 2020

.....

Ladislava Macková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především svým rodičům za jejich neutuchající podporu při mém studiu a samozřejmě vedoucí práce doc. Ing. Evě Cudlínové, CSc. za její profesionální přístup při vedení práce. Ve svém poděkování však nesmím opomenout zmínit i nadstandardní a pozitivní přístup ostatních vědeckých a pedagogických pracovníků mé alma mater.

Obsah

Úvod.....	3
1 Cíle práce a metodika	4
1.1 Cíl bakalářské práce	4
1.2 Metodika zpracovávání bakalářské práce	4
2 Definice pojmů	5
2.1 Uhlíkový ekvivalent oxidu uhličitého (CO ₂ ekv).....	5
2.2 Assigned Amount Units – AAUs neboli emisní kredity	5
2.3 Evropský systém pro obchodování s emisemi (EU ETS)	6
2.4 Region	7
2.5 Dotační program.....	7
3 Úloha Státního fondu životního prostředí.....	8
4 Program „Zelená úsporám“	10
4.1 Zaměření programu.....	10
4.1.1 Oblast A – Úspory energie na vytápění	11
4.1.2 Oblast B – Výstavba v pasivním energetickém standardu	12
4.1.3 Oblast C – Využití obn. zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody 12	
4.1.4 Oblast D – Dotační bonus za vybrané kombinace opatření.....	14
4.1.5 Oblast E – Dotace na přípravu a realizaci podporovaných opatření.....	14
4.1.6 Oblast F – Realizace úspor energie v budovách veřejného sektoru	15
4.2 Financování programu	15
4.3 Historie programu	16
5 Program „Nová zelená úsporám“	18
5.1 Zaměření programu.....	18
5.1.1 Rodinné domy.....	18
5.1.2 Bytové domy.....	23
5.1.3 Budovy veřejného sektoru	26
5.1.4 Náklady státu na administraci.....	26
5.2 Financování programu	26
5.3 Vývoj programu	27
5.3.1 Rodinné domy.....	27
5.3.2 Bytové domy.....	28

6	Profil zájmového regionu.....	29
7	Výsledky programů v České republice	30
7.1	Výsledky programu „Zelená úsporám“ k 30. dubnu 2011.....	30
7.2	Výsledky programu „Nová zelená úsporám“	30
8	Komparační analýza	32
8.1	Komparační kritéria	32
8.2	Komparační data	33
8.2.1	I. – Způsob vyhlášení programů	33
8.2.2	II. – Doba trvání programů	34
8.2.3	III. – Hlavní oblasti, na které byly programy zaměřeny	35
8.2.4	IV. – Oprávnění žadatelé	37
8.2.5	V. – Způsob financování programů	38
8.2.6	VI. – Počet evidovaných žádostí.....	38
8.2.7	VII. – Počet zaregistrovaných žádostí	39
8.2.8	VIII. – Počet vyplacených žádostí	41
8.2.9	IX. – Celková vyplacená částka.....	43
8.3	Výsledky komparace	44
9	Finanční náročnost a pozice regionální úrovně	48
10	Názor odborníka	50
10.1	Doplnění informací	51
11	Závěr	53
I.	Summary	55
II.	Seznam použitých zdrojů.....	56
III.	Seznam tabulek a grafů.....	
IV.	Přílohy.....	

Úvod

Problematika dotačních programů, jež zmírňují změny klimatu, je v současné době velmi důležitá pro udržitelnost a zlepšení životního prostředí nejen v našem regionu, kterým je Jihočeský kraj, ale i v celostátním i globálním měřítku. Evropa a orgány Evropské unie jsou světovým lídrem environmentálních programů s ambicí na celosvětový přesah.

Probíhající programy zaměřené na zlepšení životního prostředí, zejména snížení emisí prostřednictvím úspor energií v domech, se zaměřují na osvětu a podporu občanů. Tyto programy jsou financovány zejména z výtěžku prodeje tzv. „přebytečných jednotek přiděleného množství“ a „emisních povolenek“. Níže zmíněné programy jsou v rámci České republiky spravovány Státním fondem životního prostředí, jehož prostřednictvím jsou dotace přerozdělovány do jednotlivých regionů a dále k příjemcům.

Tato bakalářská práce si klade za cíl shromáždit dostatečné penzum informací, určit základní termíny, definovat problémové okruhy a provést komparaci čerpání a celkovou úspěšnost působení dotačních programů „Zelená úsporám“ a Nová zelená úsporám“ pro území regionu Jihočeského kraje, s přihlédnutím k jeho specifikům.

Problematika environmentálních dotačních programů je poměrně mladou disciplínou a předmětné programy „Zelená úsporám“ a „Nová zelená úsporám“ byly poprvé, na území České republiky, spuštěny v roce 2009. Z tohoto důvodu se jedná o poměrně mladou problematiku, vzniklou v moderní, digitální době. Pro diplomanta tedy je nezbytné opustit vody klasické tištěné odborné literatury, protože těžiště odborných publikací v dané oblasti leží téměř výhradně v oblasti digitálních publikací.

Přestože se jedná o mladé téma, jeho materiální báze je již poměrně rozsáhlá, a to včetně mezinárodních konsekvencí. Za základní protokol, který jak pro svět, tak pro oblast Evropy položil základ pro boj proti globálnímu oteplování v oblasti snížení emisí skleníkových plynů, je považován tzv. Kjótský protokol, tedy mezinárodní smlouva k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o klimatických změnách, k jejíž podpisu došlo již v roce 1997, avšak dotační programy v rámci Evropské unie nastoupily až po několika letech. Přesah těchto programů do regionů zabral opět nějaký čas.

S ohledem na množství dat a jejich vzájemnou provázanost je, s ohledem na plánovaný rozsah této bakalářské práce, nemožné toto téma zpracovat zcela komplexně. Je nutné provést vhléd do dané problematiky, přičemž jednotlivá témata mohou být později dále rozpracována v dalších odborných pracích a publikacích.

1 Cíle práce a metodika

1.1 Cíl bakalářské práce

Ústředním tématem bakalářské práce je využití programu „Zelená úsporám“ a programu „Nová zelená úsporám“ v Jihočeském kraji, tedy historie, institucionalizace a porovnání a zhodnocení programů v souvislosti s rozvojem konkrétního regionu.

1.2 Metodika zpracovávání bakalářské práce

Problematika dotačních programů je, byť pouze na úrovních programů „Zelená úsporám“ a „Nová zelená úsporám“, značně obsáhlým tématem. S ohledem na skutečnost, že jsou tyto dotační programy na území České republiky poměrně mladým nástrojem, je třeba některé zdroje vnímat jako nevyzrálé, což výrazným způsobem ztěžuje jejich analýzu a k většině dat je třeba přistupovat i kriticky, protože chybí možnost jejich porovnání z dlouhodobé perspektivy.

Vzhledem k tomu, že problematika dotačních programů, a to byť pouze v rovině ochrany ovzduší, je téma značně obsáhlé, bylo nutno nejprve vyčlenit výseč okruhu zpracovávané problematiky a to na konkrétní dva programy a jeden region.

Při zpracování tématu jsem vycházela z platných legislativních norem České republiky a Evropské unie, odborné literatury, stanovisek a poznatků odborné veřejnosti, zpráv a rozhodnutí státních orgánů a organizací a rovněž z vlastních poznatků. Při zpracovávání bylo čerpáno z veřejně dostupných informačních zdrojů a materiálů, neobsahujících utajované skutečnosti dle zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů v platném znění.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že stěžejní metodou pro zpracovávání daného tématu byla primární a sekundární analýza odborné literatury v širším pojetí, především pak dokumentů, statistik a zpráv ministerstev a Státního fondu životního prostředí České republiky týkajících se analyzovaných programů. Analýza dokumentů, tedy desk study byla doplněna sociologickou metodou řízeného rozhovoru s odborníkem z praxe, který posloužil k ověření výsledků. Rozhovor je uveden v kapitole 10 „názor odborníka“.

Z důvodů rozdílné míry časové dotace, jež oba výše zmíněné programy vykazují, byla některá komparační kritéria omezena tak, aby mohl být zkoumán stejný časový úsek.

2 Definice pojmů

V této kapitole bude definováno několik stěžejních pojmů, které souvisí s řešenou problematikou.

Vzhledem k tomu, že oba výše zmíněné programy reagují na klimatickou změnu a jsou zaměřené na snižování emisí oxidu uhličitého, je třeba začít základním dokumentem, který se tomuto problému věnuje a to Kjótským protokolem.

Kjótský protokol byl přijat 11. prosince 1997 během třetí konference smluvních stran Rámcové konvence Organizace spojených národů o změně klimatu konané v japonském Kjótu. Průmyslově vyspělé země se pro období 2008–2012 zavázaly ke snížení emisí šesti skleníkových plynů o nejméně 5 % ve srovnání s úrovní emisí v roce 1990. (Peter G. G. Davies. 1998)

Česká republika se podepsáním a následným schválením Kjótského protokolu zavázala k faktu, vyplývajícího z přílohy B Kjótského protokolu, že v období 2008–2012 musí snížit emise skleníkových plynů, přepočítané na jednotky uhlíkového ekvivalentu oxidu uhličitého (CO_2_{ekv}), o 8 % oproti stavu v roce 1990. (Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu, 2011)

2.1 Uhlíkový ekvivalent oxidu uhličitého (CO_2_{ekv})

Pro možnosti srovnávání je, (vzhledem ke skutečnosti, že ke skleníkovému efektu přispívá nejen oxid uhličitý, ale i další plyny), nutné skleníkové plyny přepočítat pomocí koeficientů na výše zmiňovaný ekvivalent oxidu uhličitého. Jedná se „*tedy o množství oxidu uhličitého, které by mělo ekvivalentní příspěvek ke skleníkovému jevu atmosféry stejný jako dané množství příslušného plynu.*“ (Třebický, 2016, s. 5) Důvodem tohoto přepočtu je, že v atmosféře je nejvyšší koncentrace právě oxidu uhličitého.

2.2 Assigned Amount Units – AAUs neboli emisní kredity

Jednotka přiděleného množství neboli (Assigned Amount Unit – AAU) představuje, v rámci prvního typu flexibilního mechanismu zvaného Mezinárodní emisní obchodování dle Kjótského protokolu, obchodovatelné právo země na uvolňování emisí skleníkových plynů vyjádřené jako CO_2_{ekv} v období 2008–2012. Jedna jednotka AAU odpovídá jedné tuně CO_2_{ekv} . Státy, kterým se podařilo splnit závazek vyplývající z Kjótského protokolu, respektive snížily více emisí skleníkových plynů, než se zavázaly, mohly tento přebytek prodat, v podobě AAU neboli emisních kreditů, státům, jimž se závazek plnit nedařilo a přitom se účastnily Mezinárodního emisního obchodování. (Karásek & Pavlica, 2016)

Kjótský protokol uvádí tři typy flexibilních mechanismů, které pomáhají zemím, jež se zavázaly snížit emise skleníkových plynů, dostát jejich závazku s minimálními ekonomickými náklady. Kromě výše zmíněného Mezinárodního emisního obchodování (International Emission Trading, IET) se dále jedná o „Mechanismus čistého rozvoje (Clean Development Mechanism, CDM)“ a „Projekty společné realizace (Joint Implementation, JI)“ (Ministerstvo životního prostředí ČR, 2020)

Mechanismus čistého rozvoje umožňuje rozvinutým zemím investovat do projektů (mechanismů) zaměřených na snížení emisí v rozvojových zemích. Naopak Projekty společné realizace umožňují vyspělým zemím investovat finance do projektů zaměřených na snížení emisí v jiném rozvinutém státě. (OTE, a.s., 2018)

Jedna jednotka všech kreditů, které tyto flexibilní mechanismy generují, tedy AAU (Jednotka přiděleného množství), CER (Jednotka ověřeného snížení emisí), ERU (Jednotka snížení emisí) opravňuje k vypuštění jedné tuny CO₂ ekv. (Ministerstvo životního prostředí ČR, 2020)

2.3 Evropský systém pro obchodování s emisemi (EU ETS)

Systém Evropské unie pro obchodování s emisemi, jež byl spuštěn v lednu 2005, je největším světovým systémem a trhem pro obchodování s emisními povolenkami. Zároveň se jedná o klíčovou politiku Evropské unie v oblasti zmírňování klimatických změn. (Flachsland, Edenhofer, Jakob & Steckel, 2008). Tento systém představuje tržní řešení problémů s emisemi.

Emisní povolenky jsou založeny na „Cap and trade“ systému. Jedná se o to, že na úrovni Evropské unie je stanoveno maximální množství emisí („cap“), které lze za určité časové období vypustit do ovzduší. Podniky, jež do systému EU ETS spadají, pak v rámci daných limitů dostávají emisní povolenky neboli právo na vypouštění oxidu uhličitého do ovzduší. Přičemž jedna emisní povolenka opravňuje k vypuštění jedné tuny CO₂ ekv. Tyto povolenky mohou znečišťovatelé využít dvojím způsobem: buďto jimi kompletně pokryjí svou potřebu anebo, budou obchodovat s přebytečnými („trade“) a od kupujících obdrží odměnu za snížení vypouštěných emisí. (OTE, a.s., 2018)

EU ETS zahrnuje přibližně 11 000 energeticky náročných zařízení ve 31 zemích (28 států Evropské unie a Lichtenštejnsko, Norsko a Island), která jsou odpovědná za přibližně 45 % emisí skleníkových plynů v Evropské unii. (European Union, 2016)

V České republice jsou podmínky obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v rámci EU ETS upraveny zákonem č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. (Zákon č. 383/2012 Sb., 2013)

2.4 Region

V rámci vymezení pojmu region je nezbytné uvést, že tento pojem je relativně obtížně definovatelný s ohledem na celou řadu definic podle autorů a způsobu využití. Obecně však lze konstatovat, že „*region (z lat. regio) je „územní celek, který je podle jednoho či více znaků (kritérií) vyčlenitelný z širšího území, jenž je pomocí těchto znaků vymezován pro konkrétní účel (ekonomické zájmy, vytváření informačních systému, administrace), či jemuž v uspořádání území přísluší konkrétní funkce.*“ (Lacina, 2007, s. 6)

Pro potřeby této bakalářské práce bude region vnímán jako geograficko-politické uskupení umístěné v jižní části České republiky a ve správním členění označované názvem Jihočeský kraj.

2.5 Dotační program

Dotací se podle zákona rozumějí „*peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel*“. (Zákon č. 218/2000 Sb., 2001) V našem případě se jedná konkrétně o dotace účelové, jež jsou poskytovány na konkrétní programy.

Dotační programy pak můžeme definovat jako soubory dotačních titulů, kterými jsou v rámci určitých obecných oblastí podporovány nejrůznější konkrétní opatření.

3 Úloha Státního fondu životního prostředí

Státní fond životního prostředí České republiky, jehož správcem je Ministerstvo životního prostředí České republiky, byl zřízen a legislativně upraven na základě samostatného zákona č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky. (Zákon č. 388/1991 Sb., 1992)

Tento fond patří mezi státní účelové fondy, které jsou součástí mimorozpočtových fondů, jež společně s veřejnými rozpočty tvoří rozpočtovou soustavu České republiky. (Peková, 2011)

Ke klíčovým činnostem Státního fondu životního prostředí České republiky patří například: zprostředkovávání investic do životního prostředí, příjem žádostí o podporu, vyhodnocování těchto žádostí nebo poradenská činnost. (Státní fond životního prostředí ČR, 2017)

Obchodování s emisemi je ukotveno v Kjótském protokolu, z něhož také vychází prodej jednotek AAU. Vzhledem k tomu, že Česká republika byla v plnění závazku dle Kjótského protokolu úspěšnější (viz kapitola níže) využila přebytečné jednotky k obchodu v rámci Mezinárodního emisního obchodování. (Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu, 2011)

Příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky jsou dle zákona finanční prostředky získané prodejem jednotek AAUs a povolenek. Tyto příjmy pak musí být použity v opatřeních, jež povedou ke snižování emisí. (Zákon č. 383/2012 Sb., 2013) Nástrojem pro snížení emisí je právě program „Zelená úsporám“ a jeho další pokračování.

Státní fond životního prostředí České republiky je klíčovým orgánem pro správu dotačních programů, jež pomáhají k ochraně a zlepšování životního prostředí, v rámci České republiky. Mezi tyto programy neodmyslitelně patří:

- „Zelená úsporám“;
- „Nová zelená úsporám 2013“;
- „Nová zelená úsporám“

Zatímco programy „Zelená úsporám“ a „Nová zelená úsporám“ budou rozvinuty v samostatných kapitolách této práce, program „Nová zelená úsporám 2013“ do této práce je zahrnut pouze okrajově¹.

¹ „Nová zelená úsporám 2013“, jejíž podmínky byly na základě zkušeností získaných v minulých letech mírně upraveny, byla pokračováním programu „Zelená úsporám“. Dne 13. června 2013 byla vyhlášena výzva, která se zaměřovala pouze na podporu opatření v rodinných domech. (Murtinger, 2013) Tento program se od „Zelené úsporám“ a „Nové zelené úsporám“ lišil svým časovým rozsahem, neboť příjem žádostí byla zahájen 12. srpna 2013 a ukončen (nejpozději) 29. listopadu 2013. (Redakce časopisu Dům a zahrada, 2013)

4 Program „Zelená úsporám“

Dotační program „Zelená úsporám“, vyhlášený na jaře roku 2009, je rozsáhlým programem Ministerstva životního prostředí České republiky, za jehož administraci je zcela zodpovědný Státní fond životního prostředí České republiky. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Hlavní ideou programu „Zelená úsporám“, vycházející dle Programu zelených investic, je, aby získané finanční prostředky z prodeje AAUs byly investovány zpět do opatření, která prokazatelným způsobem povedou ke snižování emisí skleníkových plynů nebo do programů napomáhajících k ochraně životního prostředí a klimatu. (Karásek & Pavlica, 2016)

4.1 Zaměření programu

Program „Zelená úsporám“ byl původně rozdělen do pěti oblastí, v nichž bylo možné požádat o dotaci. Mezi hlavní oblasti podpory, z nichž některé se ještě dále dělily do podoblastí, patřily části (A, B, C). Naopak části (D, E) náležely do doplňkových oblastí. (Grygera & Kupčková, 2010)

V roce 2010 byl program „Zelená úsporám“ rozšířen o oblast F, která se řídila samostatnou směrnicí Ministerstva životního prostředí č.7/2010. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Podporované oblasti:

- Oblast A – Úspora energie na vytápění
 - A.1 – Celkové zateplení
 - A.2 – Dílčí zateplení
- Oblast B – Výstavba v pasivním energetickém standardu
- Oblast C – Využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody
 - C.1 – Výměna neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla
 - C.2 – Instalace nízkoemisních zdrojů na biomasu a účinných tepelných čerpadel do novostaveb
 - C.3 – Instalace solárně-termických kolektorů
- Oblast D – Dotační bonus za vybrané kombinace opatření

- Oblast E – Dotace na přípravu a realizaci podporovaných opatření v rámci Programu
- Oblast F – Realizace úspor energie v budovách veřejného sektoru (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

4.1.1 Oblast A – Úspory energie na vytápění

V této oblasti „Zelená úsporám“ podporovala opatření, která vedla ke snížení hodnoty měrné roční potřeby tepla na vytápění – a to prostřednictvím celkového (A.1) nebo dílčího (A.2) zateplení rodinných či bytových domů. Aby mohla být poskytnuta finanční podpora na úpravy, vedoucí až už k celkovému či dílčímu zateplení, bylo nutné splnit určitá kritéria. (Grygera & Kupčková, 2010)

A.1 – Celkové zateplení

Hlavní podmínkou byla nutnost ušetřit nejméně 40 % tepla². Dalším neméně podstatným kritériem byla povinnost dosáhnout parametrů nízkoenergetického domu. (Grygera & Kupčková, 2010)

Pro rodinné domy bylo třeba snížit hodnotu měrné roční potřeby tepla na vytápění na maximálně 70 kWh/m². Jestliže se žadateli tuto hodnotu podařilo snížit na nejvýše 40 kWh/m², dosáhl na vyšší podporu. (Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009, 2014)

Pro bytové domy bylo třeba snížit měrnou potřebu tepla na vytápění na maximálně 55 kWh/m². Jestliže se žadateli podařilo splnit přísnější kritéria čili hodnotu snížit na nejvýše 30 kWh/m², rovněž získal vyšší podporu. (Mrázek, Horáková, & Hanák, 2010)

Vzhledem k tomu, že dotace byla poskytována jako pevná částka na 1 m² podlahové plochy, bylo nezbytné vědět, že u rodinných domů lze získat dotaci na maximálně 350 m². U bytových domů pak na nejvýše 120 m² na byt. (Grygera & Kupčková, 2010)

Dotace byla poskytována na celkové zateplení jak rodinných domů, tak i domů bytových panelové i nepanelové technologie. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

² Bylo požadováno, aby hodnota měrné roční potřeby tepla na vytápění (po realizaci úprav) byla minimálně o 40 % nižší než hodnota před realizací úprav. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

A.2 – Dílčí zateplení

Základní podmínkou pro získání dotace byla povinnost alespoň 20% snížení hodnoty měrné roční potřeby tepla na vytápění (jak u rodinných, tak i bytových domů). Jestliže se žadateli podařilo ušetřit 30 % tepla a výše, měl nárok na vyšší finanční podporu. Stejně jako u oblasti A.1 bylo možné získat peníze nejvýše na 350 m² v případě rodinných domů a v případě bytových domů nejvýše na 120 m² na byt. (Grygera & Kupčková, 2010)

Podpora byla poskytována jak na dílčí zateplení rodinných domů, tak i domů bytových postavených nepanelovou technologií. (Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009, 2014)

4.1.2 Oblast B – Výstavba v pasivním energetickém standardu

Hlavní podmínkou pro pasivní energetický standart byla hodnota měrné roční potřeby tepla na vytápění nepřesahující 20 kWh/m² u rodinných domů. Pro bytové domy tato hodnota nesměla překročit 15 kWh/m². (Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009, 2014)

Zde byla dotace udělována jako fixní částka nehledě na velikost podlahové plochy. (Grygera & Kupčková, 2010)

4.1.3 Oblast C – Využití obn. zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody

Tato oblast se dělí do dalších podoblastí, které jsou uvedeny níže.

C.1 – Výměna neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla

Tato podoblast se zaměřovala na výměnu původních neekologických zdrojů na kapalná a tuhá fosilní paliva a elektrického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu (C.1.1) a za účinná tepelná čerpadla, která splňovala předepsaný topný faktor (C.1.2). (Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009, 2014)

C.1.1 – Zdroje na biomasu

Finanční příspěvek bylo možné dostat na kotel na biomasu (dřevo, dřevěné brikety...), který splňoval minimální účinnost a mezní hodnoty emisních koncentrací.

Typy kotlů na biomasu:

- Kotel na biomasu s automatickou dodávkou paliva

- Kotel na biomasu s ruční dodávkou paliva a s akumulací nádrží o objemu minimálně 50 l/kW tepelného výkonu
- Kotel na biomasu s ruční dodávkou paliva s malou akumulací nádrží nebo bez ní.
(Grygera & Kupčková, 2010)

O podporu mohli žádat vlastníci rodinných domů, vlastníci bytových domů, a i majitelé jednotlivých bytů v bytovém domě, jestliže se v něm nacházelo etážové topení. Zároveň musel příjemce dotace v čestném prohlášení slíbit, že nový kotel bude buďto používat nejméně po dobu následujících 15 let, anebo ho vymění za jiný se stejnými nebo lepšími ekologickými parametry. (Grygera & Kupčková, 2010)

C.1.2 – Tepelná čerpadla

Podporu je v tomto případě možné získat na tepelná čerpadla, jejichž topné faktory splňují předepsané minimální hodnoty. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Mezi typy tepelných čerpadel patří: země-voda, vzduch-voda, voda-voda nebo vzduch-vzduch. Výše finanční podpory byla odlišná na základě toho, zda byla čerpadla vybavena akumulací nádrží, chlazením CO₂ nebo invertorem. (Grygera & Kupčková, 2010)

O podporu mohli požádat titíž lidé jako u oblasti C.1.1. Zároveň bylo nutné zavázat se v čestném prohlášení k používání tepelného čerpadla alespoň po dobu dalších 15 let a k následné výměně za stejné nebo kvalitně lepší. (Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009, 2014)

C.2 – Instalace nízkoemisních zdrojů na biomasu a účinných tepelných čerpadel do novostaveb

Tato podoblast se zaměřovala na pořízení a instalaci nízkoemisních zdrojů na biomasu (C.2.1) a účinných tepelných čerpadel splňujících předepsaný topný faktor (C.2.2) do novostaveb. Tato skutečnost patřila k hlavním rozdílům oproti podoblasti C.1. (Grygera & Kupčková, 2010)

C.2.1 – Zdroje na biomasu

Většina podmínek pro získání finanční podpory byla shodná s C.1.1. Pokud ovšem žadatel o dotaci na nový kotel na biomasu dokončil novostavbu až po 1. lednu 2011, musela jeho stavba splňovat požadavky nízkoenergetického domu (tj. hodnota měrné roční potřeby tepla na vytápění musela být nižší než 55kWh/m²), aby mohl získat

podporu. V případě, že dům dokončil před tímto datem, získal podporu, ať už stavba byla nízkoenergetická či ne. (Grygera & Kupčková, 2010)

C.2.2 – Tepelná čerpadla

Opět většina podmínek pro získání dotace byla shodná s C.1.2. V případě, že novostavba byla dokončena před datem 1. ledna 2011, získal žadatel finanční příspěvek na pořízení tepelného čerpadla, i když jeho dům nespĺňoval nízkoenergetické požadavky. (Vyjma čerpadel typu vzduch-vzduch s invertorem, protože zde ta podmínka musela být splněna i před tímto datem). (Grygera & Kupčková, 2010)

C.3 – Instalace solárně-termických kolektorů

V této podoblasti bylo možné získat dotaci na solárně-termické kolektory, které slouží k ohřevu vody (C.3.1) nebo které slouží jak k ohřevu vody, tak i k přitápění (C.3.2). (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

4.1.4 Oblast D – Dotační bonus za vybrané kombinace opatření

Jestliže žadatel prováděl více úsporných opatření + zvolil jednu z níže uvedených kombinací, dostal jak dotaci na úpravy samotné, tak i jednorázový dotační bonus. (Grygera & Kupčková, 2010)

Podporované kombinace:

- (A.1 nebo A2) celkové nebo dílčí zateplení + (C.1) pořízení zdroje na biomasu nebo tepelného čerpadla
- (A.1 nebo A2) celkové nebo dílčí zateplení + (C.3) instalace solárně-termických kolektorů
- (B) pasivní stavba + (C.3) instalace solárně-termických kolektorů
- (C.2) pořízení zdroje na biomasu nebo tepelného čerpadla do novostavby + (C.3.2) instalace solárně-termických kolektorů pro ohřev vody i přitápění (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

4.1.5 Oblast E – Dotace na přípravu a realizaci podporovaných opatření

Odborný posudek a projektová dokumentace jsou nedílnou součástí každé žádosti o dotaci ve výše zmíněných hlavních oblastech. V této oblasti tak program „Zelená úsporám“ umožňoval podat žádost o dotaci na zpracování těchto dokumentů odborníky. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

4.1.6 Oblast F – Realizace úspor energie v budovách veřejného sektoru

Zde byla podporována opatření, která vedla ke snížení konečné spotřeby energie v objektech veřejného sektoru – patřilo sem například zateplení střešních konstrukcí nebo obvodových plášťů. Projekty v této oblasti byly posuzovány na základě kritérií přijatelnosti a výběrových kritérií, která se skládala z technických a ekologických kritérií. (Příloha č. 1 Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 7/2010, 2010); (Příloha č. 6 Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 7/2010, 2010).

Přehled výše dotační podpory zaznamenává tabulka č. 20 umístěná v přílohách bakalářské práce.

4.2 Financování programu

Primárním zdrojem financování programu „Zelené úsporám“ byly získané finanční prostředky z prodeje výše zmíněných AAUs. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika byla v plnění závazku vyplývajícího z Kjótského protokolu úspěšnější a v roce 2008 se jí podařilo snížit množství emisí skleníkových plynů o 25,7 % oproti roku 1990, a oproti původnímu závazku 8 %, disponovala přebytkem, který využila k prodeji v podobě emisních kreditů. (Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu, 2011)

V období 2009–2012 bylo prodáno 103 672 000 AAUs, přičemž celkový příjem programu „Zelená úsporám“ ke konci roku 2012 dosahoval 20,5 miliardy korun. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Tabulka č. 1 ukazuje kupce AAUs a objem zakoupených emisních jednotek.

Tabulka 1: Přehled kupců AAUs

KUPCI	OBJEM AAUs
Společnost Mitsui & Co., Japonsko	50 602 000
Organizace NEDO, Japonsko	40 000 000
Španělsko	5 000 000
Rakousko	3 500 000
Světová banka, italský uhlíkový fond	1 970 000
Světová banka, španělský uhlíkový fond	1 600 000
Světová banka, Uhlíkový fond pro Evropu	1 000 000

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Sekundárním zdrojem financování „Zelené úsporám“ byla část z 1,5 miliardy korun vybraných z registračních poplatků vozidel – jednalo se tedy o zdroje národní. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

4.3 Historie programu

Oprávněnými žadateli tohoto programu byli vlastníci obytných budov, tedy rodinných a bytových domů. O podporu tak mohly zažádat: fyzické osoby podnikající i nepodnikající, podnikatelské subjekty, bytová družstva, společenství vlastníků bytových jednotek, města a obce (včetně městských částí) a další právnické osoby. Od druhé poloviny roku 2010 se to týkalo i vlastníků budov veřejného sektoru. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Program „Zelená úsporám“ jako takový byl vyhlášen 7.dubna 2009 a příjem žádostí o podporu probíhal od 22.dubna 2009. Dne 13. srpna 2009 byla vydána Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009 a její přílohy, která určila nové podmínky pro žadatele s cílem přilákat více žadatelů a umožnit výraznější čerpání finančních prostředků, protože doposud bylo zaregistrováno jen velmi málo žádostí. Jednalo se například o rozšíření oblasti C o tepelná čerpadla pro bytové domy nebo otevření oblasti A.1, díky dohodě mezi Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem pro místní rozvoj, pro panelové bytové domy od 1. září 2009. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

V první polovině června roku 2010 došlo opět ke změně podmínek čerpání dotací, které se týkaly především oblasti C. Od 19.července do 31. srpna 2010 mohli o finanční podporu požádat i vlastníci budov ve veřejném sektoru. Tuto novou příležitost, z důvodu další snahy o zvýšení počtu žadatelů, umožnila samostatně vydaná Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 7/2010. Vzhledem k tomu, že v tomto roce byl zaznamená rapidní nárůst počtu žádostí, bylo rozhodnuto o přerušení jejich přijímání a to od 29. října do konce roku 2010. Důvodem byla nutnost překontrolování správnosti údajů ve všech podaných žádostech a také revize finančních prostředků získaných z prodeje emisních kreditů. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015); (Bohuslávek, 2010)

Na základě poměrně častých úprav podmínek došlo k situaci, kdy žadatelů o dotaci bylo naopak až příliš. Při vyhodnocení, jež probíhalo na konci roku 2010 a na začátku roku 2011, bylo zjištěno, že finanční možnosti programu „Zelená úsporám“ jsou absolutně nedostačující. Na proplacení žádostí chybělo téměř 2,77 miliardy korun. Proto bylo nutné

provést řadu opatření, mezi která patřilo například zamezení neoprávněného čerpání dotací, skrze pečlivé zkontrolování všech podaných žádostí, navýšení finančních zdrojů „Zelené úsporám“ na vyplácení podpory nebo redukce oblasti budov veřejného sektoru. Koncem dubna 2011 došlo k hromadnému odeslání výzev žadatelům, kteří podali chybné (neúplné) žádosti. Ti pak měli 60 dní na opravu a odstranění nedostatků. Jejich žádost ovšem nemohla být administrována, jestliže během této lhůty nereagovali a žádost nedoplnili. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015); (Bohuslávek, 2011)

Během roku 2012 neprobíhal příjem žádných nových žádostí, ale pouze administrace a proplácení již přijatých (od počátku dubna došlo k postupné dodatečné administraci žádostí předložených před 29. říjnem 2010 a od května byly k dodatečné administraci přijímány žádosti z oblasti budov veřejného sektoru). Ačkoliv Podle Grygery a Kupčkové (2010) měl program „Zelená úsporám“ skončit 31. prosince 2012, byla jeho administrace prodloužena až do konce roku 2013. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015); (Ministerstvo životního prostředí ČR, 2012)

V roce 2013 opět probíhala administrace a proplácení přijatých žádostí (nikoli příjem žádostí nových). Důležitým momentem bylo prodloužení doby trvání programu „Zelené úsporám“ do konce roku 2014, na základě podepsání dodatku č. 6 ke Směrnici Ministerstva životního prostředí č. 9/2009. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

V první polovině září 2014 byl podepsán dodatek č. 3 ke Směrnici Ministerstva životního prostředí č. 7/2010, který prodloužil trvání „Zelené úsporám“ pro oblast budov veřejného sektoru do 31. prosince 2016. Na základě dodatku č. 7 ke Směrnici MŽP č. 9/2009 ze dne 22. prosince 2014, byla administrace žádostí pro oblast obytných budov prodloužena i po konci roku 2014. (Státní fond životního prostředí ČR, 2014); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Stejně jako tomu bylo v roce 2014, tak i v letech 2015 a 2016 probíhala administrace několika žádostí. Jednalo se o oblast obytných budov, u kterých do 31. prosince 2014 nebyla řádně ukončena administrace. (Státní fond životního prostředí ČR, 2017); (Státní fond životního prostředí ČR, 2017a)

5 Program „Nová zelená úsporám“

Program „Nová zelená úsporám“, jehož záměr byl vládou schválen již v únoru roku 2013, je pokračováním „Zelené úsporám“. Nicméně program jako takový byl vyhlášen až počátkem ledna roku 2014 a to díky časové náročnosti přípravy dokumentace. Po vyhodnocení „Zelené úsporám“ byly podmínky nového programu (lehce) upraveny. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016)

5.1 Zaměření programu

Oproti programu „Zelená úsporám“ je program „Nová zelená úsporám“ rozdělen do několika podprogramů, z nichž první dva byly vyhlašovány v rámci výzev.

- „Nová zelená úsporám“ – Rodinné domy
- „Nová zelená úsporám“ – Bytové domy
- „Nová zelená úsporám“ – Budovy veřejného sektoru
- „Nová zelená úsporám“ – Náklady státu na administraci (Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.1.1 Rodinné domy

V rámci tohoto podprogramu byly celkem vyhlášeny tři výzvy, ve kterých byly podporovány následující oblasti:

- Oblast A – Snižování energetické náročnosti stávajících rodinných domů
- Oblast B – Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností
- Oblast C – Efektivní využití zdrojů energie

První výzva pro rodinné domy

Oblast A:

Podporovaná opatření v rámci oblasti A se například týkala: zateplení obvodových stěn, šikmé či ploché střechy nebo výměny výplní stavebních otvorů. I zde se oblast A dělila do několika, konkrétně pěti, podoblastí. V podoblastech A.1, A.2 a A.3, se % míra podpory z celkových způsobilých výdajů odvíjela na základě splnění několika podmínek technických parametrů. U podoblastí A.4 – „Zpracování odborného posudku pro A.1, A.2 nebo A.3“ a A.5 – „Zajištění odborného technického dozoru stavebníka pro A.1, A.2 nebo A.3“ byla stanovena maximální výše podpory. (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014)

Tabulka 2: Míra (výše) podpory ve sledované podoblasti

Podoblast	Míra (výše) podpory
A.1	30 % z celkových způsobilých výdajů
A.2	40 % z celkových způsobilých výdajů
A.3	55 % z celkových způsobilých výdajů
A.4	Maximální výše podpory 20 000 Kč
A.5	Maximální výše podpory 5 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014)

Oblast B

Součástí této oblasti byly podoblasti B.1, B.2 a B.3 – „Zpracování odborného posudku a zajištění měření průvzdušnosti obálky budovy pro B.1 nebo B.2“, přičemž ve všech zmíněných byla finanční podpora poskytována jako fixní částka na jeden rodinný dům. (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014)

Tabulka 3: Výše podpory ve sledované podoblasti

Podoblast	Výše podpory
B.1	400 000 Kč
B.2	550 000 Kč
B.3	Maximální výše podpory 35 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014)

Oblast C

Tato oblast byla opět členěna na šest dalších podoblastí. Ačkoliv podoblasti C.1 a C.2 nesly stejný název, tedy: „Výměna zdrojů tepla na tuhá fosilní a vyjmenovaná kapalná fosilní paliva za efektivní, ekologicky šetrné zdroje“, byla jejich výše dotace a maximální % míra podpory odlišná. Tento rozdíl způsoboval dodatek: „při současné realizace opatření z oblasti podpory A“ (pro C.1), respektive „bez současné realizace opatření z oblasti podpory A“ (pro C.2). Podoblast C.3 se týkala instalace termických solárních systémů a dotace byla poskytována formou pevné částky. V podoblasti C.4 byla podporována instalace systémů nuceného větrání se zpětným získáváním tepla a dotace byla rovněž poskytována jako pevná částka. Pro získání dotace u výše zmíněných bylo nutné splnit určitá technická kritéria. U podoblasti C.5 – „Zpracování odborného posudku pro C.2“ a C.6 – „Zpracování odborného posudku pro C.3“ byla opět stanovena

maximální výše podpory. (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014)

Tabulka 4: Výše podpory ve sledované podoblasti

Podoblast	Typ zdroje/ systému	Výše podpory v Kč
C.1.1 / C.2.1	Kotel na biomasu s ruční dodávkou paliva	50 000 / 40 000
C.1.2 / C.2.2	Kotel na biomasu se samočinnou dodávkou paliva	100 000 / 80 000
C.1.3 / C.2.3	Krbová kamna na biomasu s teplovodním výměníkem s ruční dodávkou paliva a uzavřené krbové vložky s teplovodním výměníkem	50 000 / 40 000
C.1.4 / C.2.4	Krbová kamna na biomasu s teplovodním výměníkem se samočinnou dodávkou paliva	50 000 / 40 000
C.1.5 / C.2.5	Tepelné čerpadlo voda-voda	100 000 / 80 000
C.1.6 / C.2.6	Tepelné čerpadlo země-voda	100 000 / 80 000
C.1.7 / C.2.7	Tepelné čerpadlo vzduch-voda	75 000 / 60 000
C.1.8 / C.2.8	Plynové kondenzační kotle	18 000 / 15 000
C.3.1	Solární systém na přípravu teplé vody	35 000
C.3.2	Solární systém na přípravu teplé vody a přitápění	50 000
C.3.3	Bonus za kombinaci vybraných opatření	10 000
C.4		100 000
C.5		Maximální výše podpory 5 000
C.6		Maximální výše podpory 5 000

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014)

Druhá výzva pro rodinné domy

Maximální výše podpory, kterou mohl jeden žadatel obdržet, byla 5 000 000 Kč, přičemž na jeden rodinný dům mohla být uplatněna pouze jedna žádost. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015a)

Oblast A

V rámci druhé výzvy pro rodinné domy byla oblast A dělena na pět podoblastí: A.0, A.1, A.2, A.3 a A.4 – „Podpora na zpracování odborného posudku a zajištění odborného technického dozoru pro A.0, A.1, A.2 nebo A.3“. Přičemž výše podpory u A.0 až A.3 byla odlišná dle typu konstrukce a hodnot technických parametrů, jež bylo nutné splnit.

U podoblasti A.4 činila maximální výše podpory 25 000 Kč. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015b)

Oblast B

Druhá výzva téhož podprogramu byla v rámci oblasti B vypsána prakticky v totožné formě jako „oblast B – první výzva pro rodinné domy“. V „oblasti B – druhá výzva pro rodinné domy“ však došlo ke změně výše podpory, kdy tato podpora byla mírně snížena.

Tabulka 5: Výše podpory ve sledované podoblasti

Podoblast	Výše podpory
B.1	350 000 Kč
B.2	500 000 Kč
B.3	Maximální výše podpory 35 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2015b)

Oblast C

I přesto, že tato oblast je velice obdobná jako „oblast C – první výzva pro rodinné domy“, je možné zde najít pár odlišností: Už zde není možnost bonusu za kombinaci vybraných opatření, podoblast C.4 se dále dělí na C.4.1 a C.4.2, podoblast C.5 je zaměřena nejen na zpracování odborného posudku, ale i na zajištění měření průvzdušnosti obálky budovy pro C.1, C.2, C.3 nebo C.4 a podoblast C.6 již zde není podporována.

Tabulka 6: Výše podpory v podoblasti C.4

Podoblast	Typ systému	Výše podpory v Kč
C.4.1	Centrální systém nuceného větrání se zpětným získáváním tepla	100 000
C.4.2	Decentrální systém nuceného větrání se zpětným získáváním tepla	75 000

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2015a)

Třetí výzva pro rodinné domy

Oblast A

Zde platilo a platí to samé jako u „oblasti A v rámci druhé výzvy pro rodinné domy“. Drobnou změnu přinesla aktualizace této výzvy, účinná od 9. ledna.2017, která umožnila poskytování podpory na výstavbu zelených střech prostřednictvím fixní částky 500 Kč/m². (Státní fond životního prostředí ČR, 2016a)

Oblast B

Ve třetí výzvě došlo opět k dílčím změnám v parametrech. Na jednu stranu v této oblasti došlo ke snížení výše finanční podpory, konkrétně pro B.1 na 300 000 Kč a B.2 na 450 000 Kč. Na druhou stranu byla tato oblast oproti „oblasti B – druhá výzva pro rodinné domy“ rozšířena o podoblast B.4 – „Zvýhodnění při použití výrobků se zpracovaným environmentálním prohlášením typu III“, která deklarovala, že pokud budou tyto výrobky použity, bude výstavba zvýhodněna výší 10 000 Kč. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015c)

Na základě výše zmíněné aktualizace zde byla povolena jak podpora na výstavbu zelených střech ve fixní výši 500 Kč/m², tak podpora na využití tepla z odpadních vod. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016a)

Oblast C

Třetí výzva zaznamenala rozdílné parametry i v oblasti C. Oproti „oblasti C – druhá výzva pro rodinné domy“ byly podoblasti C.1, respektive C.2 rozšířeny o C.1.9, respektive C.2.9 neboli o „Nápojení na soustavu zásobování teplem“. Další rozšíření proběhlo v podoblasti C.3 o solární fotovoltaické systémy. Zároveň zde byla obnovena podoblast C.6 – ovšem nikoliv jako u „oblasti C – první výzva pro rodinné domy“, ale jako podoblast nesoucí název „Zvýhodnění při použití výrobků se zpracovaným environmentálním prohlášením typu III“. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015c)

Díky aktualizaci byla tato oblast rozšířena o možnost podpory na využití tepla z odpadních vod. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016a)

Tabulka 7: Výše podpory ve sledované podoblasti

Podoblast		Výše podpory v Kč
C.1.9 / C.2.9	Nápojení na soustavu zásobování teplem	40 000 / 30 000
C.3.3	Solární FV systém pro přípravu teplé vody s přímým ohřevem	35 000
C.3.4	solární FV systém bez akumulace elektrické energie s tepelným využitím přebytků a celkovým využitelným ziskem $\geq 1\,700\text{ kWh}\cdot\text{rok}^{-1}$	55 000
C.3.5	solární FV systém s akumulací elektrické energie a celkovým využitelným ziskem $\geq 1\,700\text{ kWh}\cdot\text{rok}^{-1}$	70 000
C.3.6	solární FV systém s akumulací elektrické energie a celkovým využitelným ziskem $\geq 3\,000\text{ kWh}\cdot\text{rok}^{-1}$	100 000

C.6		2 000
-----	--	-------

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2016a)

5.1.2 Bytové domy

Stejně jako u podprogramu rodinné domy i zde byly vyhlášeny tři výzvy, které podporovaly několik oblastí:

- Oblast A – Snižování energetické náročnosti stávajících bytových domů
- Oblast B – Výstavba bytových domů s velmi nízkou energetickou náročností
- Oblast C – Efektivní využití zdrojů energie

První výzva pro bytové domy

V první výzvě byla podporována opatření v oblasti A, mezi která patřila například: výměna oken a dveří, zateplení obvodových stěn, výměna neekologických zdrojů tepla nebo instalace solárně termických systémů. Aby žadatel mohl získat dotaci, musela prováděná opatření splňovat určité požadavky – ať už se jednalo o dodržení minimální účinnosti a mezních hodnot emisních koncentrací u kotlů na biomasu a plynových kondenzačních kotlů nebo o dodržení stanovené teplotní charakteristiky určitého typu čerpadla, jež muselo splňovat minimální topný faktor. Podpora byla poskytována jako fixní částka a mohli o ni žádat pouze vlastníci bytových domů na území hlavního města Prahy. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015d)

Tabulka 8: Maximální výše podpory

Typ zdroje/systému	Výše podpory
Kotel na biomasu se samočinnou dodávkou paliva	20 000 Kč/b.j.
Tepelné čerpadlo voda-voda nebo země-voda	25 000 Kč/b.j.
Tepelné čerpadlo vzduch-voda	15 000 Kč/b.j.
Plynový kondenzační kotel	5 000 Kč/b.j.
Solární termické systémy	15 000 Kč/b.j.
Centrální systémy větrání se zpětným získáváním tepla	40 000 Kč/b.j.
Decentrální systémy větrání se zpětným získáváním tepla	30 000 Kč/b.j.

Zdroj: vlastní zpracování, (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2015e)

Druhá výzva pro bytové domy

V rámci této výzvy mohli a stále mohou o podporu požádat opět jen vlastníci bytových domů na území Prahy. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016c)

Oblast A

Tato oblast je členěna na několik podoblastí: A.0, A.1, A.2 a A.3. Na rozdíl od A.3 – „Podpora na zpracování odborného posudku a zajištění odborného technického dozoru), kde maximální výše dotace činí 40 000 Kč, závisí výše finanční podpory u prvních tří zmíněných, na splnění určitých technických parametrů a na typu konstrukce. Díky aktualizaci, účinné od 9. ledna 2017, došlo k rozšíření této oblasti o doplňkovou podoblast zvanou“ Podpora na výstavbu zelených střech“. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016b)

Tabulka 9: Výše podpory v oblasti A

Typ konstrukce	A.0 a A.1	A.2
Obvodová stěna	430 Kč/m ²	510 Kč/m ²
Střešní konstrukce	380 Kč/m ²	450 Kč/m ²
Výplně otvorů	1250 Kč/m ²	1500 Kč/m ²
Podlaha na terénu	500 Kč/m ²	600 Kč/m ²
Ostatní konstrukce, stropy	200 Kč/m ²	240 Kč/m ²

Zdroj: (Státní fond životního prostředí ČR, 2016c)

Oblast C

Ani tato oblast není výjimkou v dělení se na nemalý počet dalších podoblastí. Podoblasti C.1, v rámci které je nezbytné o podporu na opatření požádat současně s opatřením z oblasti A, a C.2 týkající se výměny zdroje tepla. Podporovány mohou být pouze takové zdroje, které splňují určité požadavky na ekodesign dle nařízení Evropské komise. V podoblasti C.3 jsou podporovány solárně termické a fotovoltaické systémy splňující určité technické parametry a v C.4 systémy nuceného větrání se zpětným získáváním tepla, které taktéž musí mít minimální požadovanou účinnost. C.5 nese název „Podpora na zpracování odborného posudku a zajištění odborného technického dozoru“ a je stanovena maximální výší podpory. Poslední podoblast zvaná „Podpora na využití tepla z odpadní vody“ byla stanovena podle aktualizace této výzvy, účinné od 9. ledna 2017, a o peníze je možné zažádat jen současně s opatřením z oblasti A popř. s jiným opatřením z oblasti C. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016b)

Tabulka 10: Výše podpory v oblasti C

Podoblast	Typ zdroje/ systému	Výše podpory
C.1.1 / C.2.1	Kotel na biomasu se samočinnou dodávkou paliva	20 000 Kč / 17 000 Kč
C.1.2 / C.2.2	Tepelné čerpadlo voda-voda	25 000 Kč / 21 000 Kč
C.1.3 / C.2.3	Tepelné čerpadlo země-voda	25 000 Kč / 21 000 Kč
C.1.4 / C.2.4	Tepelné čerpadlo vzduch-voda	15 000 Kč / 13 000 Kč
C.1.5 / C.2.5	Plynový kondenzační kotel	10 000 Kč / 8 000 Kč
C.1.6 / C.2.6	Napojení na soustavu zásobování teplem	7 000 Kč / 6 000 Kč
C.1.7 / C.2.7	Plynové tepelné čerpadlo	20 000 Kč / 17 000 Kč
C.1.8 / C.2.8	Kombinovaná výroba elektřiny a tepla	25 000 Kč / 21 000 Kč
C.3.1	Solární termické systémy	7 500 Kč/b.j.
C.3.2	Fotovoltaické systémy	12 500 Kč/kWp
C.4.1	Centrální systémy větrání se zpětným získáváním tepla	25 000 Kč/b.j.
C.4.2	Decentrální systémy větrání se zpětným získáváním tepla	20 000 Kč/b.j.
C.5		15 000 Kč
C.6		5 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, (2020) dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2016b)

Třetí výzva pro bytové domy

Oproti předchozím výzvám vyhlášených v podprogramu „Bytové domy“, je v této výzvě možné získat finanční podporu na bytové domy na celém území České republiky. O dotaci je oprávněn požádat pouze stavebník bytového domu v rámci jedné žádosti na jeden bytový dům. Z výše uvedeného vyplývá, že podporovaná je zde oblast B, která se opět člení do podoblastí B.1 a B.2. Aby žadatel mohl získat dotaci, musí v B.1 – „Výstavba bytových domů s velmi nízkou energetickou náročností“ splnit několik vybraných sledovaných technických parametrů. Žádost o peníze v rámci B.2 zvané – „Podpora na zpracování odborného posudku, zajištění dozorové činnosti a měření průvzdušnosti obálky budovy“ lze podat jen současně s žádostí z B.1. To samé platí i u „Podpory na výstavbu zelených střech“, „Podpory na využití tepla z odpadní vody“ a „Zvýhodnění při použití výrobků se zpracovaným environmentálním prohlášením typu III“. (Státní fond životního prostředí ČR, 2017b)

Tabulka 11: Výše podpory v oblasti B

Oblast	Výše podpory / zvýhodnění v %
B.1	1 300 Kč/m ²
B.2	Maximální výše podpory 70 000 Kč
Zvýhodnění při použití výrobků se zpracovaným environmentálním prohlášením typu III	5% k výši podpory
Podpora na výstavbu zelených střech	500 Kč/m ²
Podpora na využití tepla z odpadní vody	5 000 Kč na připojenou b.j.

Zdroj: vlastní zpracování, (2020) dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2017b)

5.1.3 Budovy veřejného sektoru

Podprogram „Nová zelená úsporám“ – Budovy veřejného sektoru podporuje opatření v oblastech:

- Snižování energetické náročnosti stávajících budov veřejného sektoru
- Efektivní využití zdrojů energie

V rámci těchto oblastí nepřesáhne míra finanční podpory pro žádost 85 % z doložených celkových způsobilých výdajů. Podporovaná opatření jsou obdobná jako u výše zmíněných oblastí. (Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Podle (Státní fond životního prostředí ČR, 2018) se tento podprogram rozjel až od roku 2017, v němž rovněž bylo proplaceno několik málo žádostí. Z tohoto důvodu je možné od tohoto podprogramu projekt abstrahovat.

Oprávněnými žadateli a příjemci byli vlastníci a stavebníci budov veřejného sektoru.

5.1.4 Náklady státu na administraci

Tento podprogram se týká podpory na činnosti, mezi které patří například: příprava (administrace, propagace, hodnocení, správa softwaru nebo webových aplikací) programu „Nová zelená úsporám“ nebo poradenství pro žadatele. Příjemci této dotace mohou být pouze Státní fond životního prostředí České republiky a Ministerstvo životního prostředí České republiky. Pro potřeby tohoto podprogramu je stanoveno maximálně 4,3 % z celkových zdrojů programu „Nová zelená úsporám“. (Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.2 Financování programu

Program „Nová zelená úsporám“ je financován z výnosů z aukcí emisních povolenek v rámci Evropského systému pro obchodování s emisemi. Výše finančních zdrojů, jež je

pro „Novou zelenou úsporám“ určená, není přesně stanovena, jelikož velice záleží na cenách emisních povolenek. (ČTK, 1996-)

5.3 Vývoj programu

V této podkapitole bude nastíněn, z důvodu následného využití v komparaci, vývoj dvou hlavních podprogramů, konkrétně: Nová zelená úsporám – Rodinné domy a „Nová zelená úsporám“ – Bytové domy, které byly vyhlašovány prostřednictvím výzev. Tyto výzvy mohly být ukončeny dvojím způsobem, buď to stanoveným datem ukončení, anebo vyčerpáním dané alokace finanční prostředků. Vývoj těchto podprogramů bude pro větší přehlednost rozepsán.

Oprávněnými žadateli těchto podprogramů byli vlastníci nebo stavebníci (fyzické nebo právnické osoby) obytných budov, tedy rodinných a bytových domů, jež odpovídají požadavkům na trvalé bydlení. (Ministerstvo životního prostředí, 2017)

5.3.1 Rodinné domy

Zde byly celkem vyhlášeny tři výzvy, přičemž v rámci jedné z nich je o podporu možné požádat i v současnosti.

Příjem žádostí první výzvy byl zahájen 1. dubna 2014 a ukončen 31. prosince 2014, ačkoliv původně měl trvat pouze do 31. října 2014. Alokace zdrojů činila nejvýše 1 900 000 000 Kč. Tato výzva byla tedy ukončena stanoveným datem ukončení. V červenci 2014 byl rovněž podepsán dodatek č. 2 ke Směrnici Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, který přinesl několik změn. (“Dotační tituly – novinky”, 2018)

V druhé výzvě bylo možné podat žádost od 15. května 2015 do 31. října 2015 a alokace zdrojů činila 600 000 000 Kč. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015a) Ačkoliv už v červenci 2015 došlo k totálnímu vyčerpání výše zmiňovaných prostředků, rozhodlo Ministerstvo životního prostředí České republiky o navýšení finančních zdrojů o dalších 300 000 000 Kč. Tedy v průběhu výzvy došlo k navýšení finančních prostředků a výzva byla ukončena po vyčerpání alokovaných finančních prostředků. (“Dotační tituly – novinky”, 2018)

Třetí výzva byla spuštěna kontinuálně s druhou výzvou, a to od 22. října 2015. V rámci této výzvy je právě možné žádat o dotaci i v nynější době, protože předpokládaný konec je stanoven na 31. prosince 2021. Alokovaná výše finančních zdrojů není stanovena, jelikož peníze byly a jsou uvolňovány postupně na základě výnosů z prodeje emisních povolenek. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015c)

5.3.2 Bytové domy

Taktéž i v tomto podprogramu byly celkově vyhlášeny tři výzvy, z nichž u dvou je možné podat žádost i teď.

První výzva byla otevřena od 15. května 2015 do 31. října 2015 a přidělené finanční prostředky dosahovaly výše 500 000 000 Kč. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015e)

Žádost o dotaci je v rámci druhé výzvy možné podávat od 15. března 2016 do 31. prosince 2021. Finanční zdroje jsou opět alokovány na základě výnosů z prodeje emisních povolenek. (Státní fond životního prostředí ČR, 2016d)

Příjem žádostí třetí výzvy byl spuštěn od 9. ledna 2017 a ukončen má pravděpodobně být 31. prosince 2021. (Státní fond životního prostředí ČR, 2017c) Podle (“Dotační tituly – novinky”, 2018) je pro tuto výzvu vymezeno 100 000 000 Kč.

6 Profil zájmového regionu

Jihočeský kraj má rozlohou přesahující 10 000 km², což představuje téměř 13 % rozlohy státu a téměř 645 000 obyvatel (údaje k začátku roku 2019). Průměrná hustota zalidnění je cca 64 obyvatel / km², což je nejnižší hustota zalidnění v rámci České republiky. Nejlidnatější oblastí Jihočeského kraje je okres České Budějovice, kde žije 30 % jeho obyvatel. Krajské město přitom poskytuje bydliště téměř 15 % všech obyvatel regionu. (*Statistická ročenka Jihočeského kraje, 2019*)

Hrubý domácí produkt v Jihočeském kraji za rok 2018 tvořil 265 273 000 Kč a kraj se tak na tvorbě hrubého domácího produktu v rámci České republiky podílel téměř 5 %. Podíl nezaměstnaných osob k 31. prosinci 2018 dosahoval 2,38 % a Jihočeský kraj se tak v rámci mezikrajového srovnání zařadil na 5. místo s nejnižším podílem nezaměstnaných osob. (*Statistická ročenka Jihočeského kraje, 2019*)

Do Jihočeského kraje náleží rozlohou polovina Národního parku Šumava, který patří mezi velkoplošná chráněná území a svou plochou je největším národním parkem, jež v tomto regionu představuje významný ekologický prvek.

Jihočeský kraj patří k regionům s nejméně znečištěným ovzduším v České republice. Mezi primární zdroje, které v tomto regionu ovlivňují kvalitu ovzduší patří silniční doprava a lokální topeniště. Naopak průmyslová zařízení k negativnímu ovlivňování významným způsobem nepřispívají, což je důsledkem nižšího počtu těchto zařízení v kraji a toho, že emise jejich zdrojů mají v posledních letech stagnující či v některých případech klesající trend. (Céza et al., 2020)

Z hlediska dopravy, ačkoliv i z tohoto pohledu je emisní zátěž kraje považována za jednu z nejnižších v České republice, patří individuální automobilová doprava k největšímu zdroji emisí v kraji. I přesto, že v Jihočeském kraji je druhý nejvyšší počet kotlů na tuhá paliva, daří se, i díky nejnižší hustotě zalidnění, kterou kraj vykazuje, držet hodnoty měrných emisí z vytápění domácností pod průměrem České republiky. (Céza et al., 2020)

Dle Českého statistického úřadu bylo na území Jihočeského kraje za rok 2018 vyprodukováno více než 250 000 tun komunálního odpadu. Zatímco produkce komunálního odpadu na jednoho obyvatele byla v kraji oproti průměru České republiky nadprůměrná, množství tříděného odpadu v rámci celého kraje bylo lehce podprůměrné. (“Produkce komunálního odpadu v kraji v roce 2018”, 2020)

7 Výsledky programů v České republice

7.1 Výsledky programu „Zelená úsporám“ k 30. dubnu 2011

Celkový počet evidovaných žádostí v programu „Zelená úsporám“ byl na území České republiky 78 768. Počet žádostí, jež z toho byly do té doby zaregistrovány, činil 63 375 – z toho:

- Počet žádostí, který byl zaregistrován pro rodinné domy činil 58 872, pro bytové domy pak 4 503.
- Nejvíce zaregistrovaných žádostí zaznamenala oblast A (33 913), v oblasti B to bylo 267 žádostí a v oblasti C 29 195 žádostí.

Počet žádostí, které byly vyplaceny čítal 27 896 – z toho:

- 27 269 žádostí bylo vyplaceno pro rodinné domy a 627 žádostí pro domy bytové.
- Nejvíce žádostí se vyplatilo v oblasti C (14 952), nejméně pak v oblasti B (49).

Celková vyplacená částka činila 4 463 549 832 Kč – z toho:

- Na rodinné domy připadala částka 3 669 258 535 Kč a na bytové domy pak 794 291 297 Kč.

Data byla získána ze SFŽP č.j. 047924/2020.

7.2 Výsledky programu „Nová zelená úsporám“

Protože je tento program stále v běhu, byla získána a využita data, která umožní níže zmíněnou komparaci tak, aby byl zachován stejný časový úsek srovnatelný s programem „Zelená úsporám“. Za totožné časové úseky uvedené v tabulce č. 13 v rámci nichž budou data použita ke komparaci v Jihočeském kraji, byly získány informace i pro celou Českou republiku. Následující tabulka č. 12 uvádí souhrnné výsledky v počtu evidovaných, zaregistrovaných a vyplacených žádostí + celkovou vyplacenou částku v programu „Nová zelená úsporám“.

Tabulka 12: Výsledky programu „Nová zelená úsporám“

„Nová zelená úsporám“	
Celkový počet evidovaných žádostí	28 678
Celkový počet zaregistrovaných žádostí	24 119
Celkový počet vyplacených žádostí	13 838
Celková vyplacená částka	2 065 002 051 Kč

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

Z celkového počtu evidovaných žádostí jich 27 894 připadlo na rodinné domy a 784 na domy bytové – z toho:

- V rámci rodinných domů jich byl největší počet zaznamenán ve 3. výzvě (16 566 žádostí).
- V rámci domů bytových to bylo ve 2. výzvě (483 žádostí).

Celkový počet zaregistrovaných žádostí činil 24 119 – z toho:

- Nejvíce zaregistrovaných žádostí bylo zaznamenáno u rodinných domů: 23 471 žádostí.
 - Přičemž 14 221 žádostí zaregistroval Státní fond životního prostředí České republiky ve 3. výzvě, v 1. výzvě pak 5 573 žádostí a v rámci 2. výzvy nejméně žádostí, tedy 3 677.
- V rámci všech výzev v podprogramu „bytové domy“ bylo zaregistrováno 648 žádostí.

Na celkovém počtu vyplacených žádostí se pouze necelým 1,5 % podílel podprogram „bytové domy“, zde se tedy vyplatilo 197 žádostí. Zatímco u rodinných domů bylo vyplaceno 13 641 žádostí.

Z celkové vyplacené částky bylo více než 93 % vyplaceno rodinným domům, konkrétně se jednalo o částku 1 929 148 209 Kč.

Data byla získána ze SFŽP č.j. 047924/2020.

8 Komparační analýza

Pro pochopení rozdílnosti obou sledovaných programů bude využita komparační analýza, která porovná klíčové atributy jednotlivých programů. Na tomto základě budou zjištěny shodné znaky a rozdílnosti obou programů.

S ohledem na obtížnou kvantifikaci klíčových komparačních kritérií se jeví jako nezbytné použít časové ohraničení komparovaných dat tak, aby byl zachován stejný časový úsek od vyhlášení (zahájení) dotačního programu.

8.1 Komparační kritéria

V rámci komparace budou porovnáována základní kritéria jednotlivých programů. Těmito kritérii budou zejména:

- I. způsob vyhlášení programů;
- II. doba trvání programů;
- III. hlavní oblasti, na které byly programy zaměřeny;
- IV. oprávnění žadatelé;
- V. způsob financování programů;
- VI. počet evidovaných žádostí;
- VII. počet zaregistrovaných žádostí;
- VIII. počet vyplacených žádostí;
- IX. celková vyplacená částka.

V průběhu práce se podařilo zjistit, že jednotlivé zkoumané dotační programy mají různou míru časové dotace, která výrazným způsobem znesnadňuje komparaci programů v rámci celé doby jejich trvání. Z tohoto důvodu budou některá komparační kritéria časově omezena tak, aby mohl být zkoumán stejný časový úsek – konkrétně se bude jednat o kritéria VI. – IX. V těchto podkapitolách bude řešen časový úsek dvou let:

- od začátku příjmu žádostí u programu „Zelená úsporám“;
- od začátku příjmu žádostí v rámci jednotlivých výzev u programu „Nová zelená úsporám“.

Drobná odchylka je způsobená evidencí žádostí ke konci určitého měsíce. V těchto podkapitolách bude komparován pouze Jihočeský kraj. Od komparace v rámci celého území České republiky bude abstrahováno z důvodu dodržení stanoveného rozsahu práce.

V tabulce č. 13 jsou nastíněny konkrétní časové úseky, za které byla získána data ke komparaci a v rámci nichž bude komparace prováděna.

Tabulka 13: Konkrétní časové úseky programů

	Od	Do
„Zelená úsporám“	22. dubna 2009	30. dubna 2011
„Nová zelená úsporám“		
1.výzva rodinné domy	1. dubna 2014	31. března 2016
2.výzva rodinné domy	15. května 2015	31. května 2017
3.výzva rodinné domy	22. října 2015	31. října 2017
1.výzva bytové domy	15. května 2015	31. května 2017
2.výzva bytové domy	15. března 2016	31. března 2018
3.výzva bytové domy	9. ledna 2017	31. prosince 2018

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

8.2 Komparační data

Komparační data byla na základě mé žádosti získána dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Zde je nutno uvést, že právě statistické informace poskytované státní institucí jsou zdrojem, který garantuje validitu informací.

Pro přehlednější strukturu dat bude program „Zelená úsporám“ označován v komparačních datech jako A) a program „Nová zelená úsporám“ jako B).

8.2.1 I. – Způsob vyhlášení programů

V rámci analýzy zadávacích projektů bylo zjištěno, že programy A), B) mají rozdílné způsoby vyhlášení, které avšak platí pro celé území České republiky.

A) byl vyhlášen jako „celek“, včetně možností zažádat od počátku ve všech oblastech (vyjma oblasti F) na rodinný nebo bytový dům. Oblast F byla věnována objektům veřejného sektoru.

Program B) byl dle zkušeností z minulého programu o něco upraven a rozdělen do jednotlivých podprogramů, z nichž dva, konkrétně podprogram „rodinné domy“ a podprogram „bytové domy“ byly vyhlášeny v rámci výzev.

Provedenou analýzou způsobu vyhlášení lze označit jako zdařilejší program B) a to z toho důvodu, že rozdělení do podprogramů a následně výzev umožňovalo lepší orientaci pro žadatele ale i pro Státní fond životního prostředí České republiky, který pak

snáze může vytvořit statistiky pro rodinné a bytové domy a zároveň bude mít mnohem lepší přehled o finančních prostředcích.

8.2.2 II. – Doba trvání programů

Pokud dobou trvání programů budeme mínit „den začátku příjmu žádostí – den ukončení příjmu žádostí“ bude toto období následující:

Česká republika

Doba trvání programu A) byla od 22. dubna 2009 do 29. října 2010, tedy zhruba 18 měsíců.

Doba trvání programu B) byla v rámci jednotlivých výzev pro obytné budovy následující:

Tabulka 14: Doba trvání výzev v programu "Nová zelená úsporám"

Typ výzvy	Od	Do	Délka trvání
1.výzva rodinné domy	1. dubna 2014	31. prosince 2014	Necelých 9 měsíců
2.výzva rodinné domy	15. května 2015	31. října 2015	5 a půl měsíce
3.výzva rodinné domy	22. října 2015	31. října 2021	Více jak 6 let
1.výzva bytové domy	15. května 2015	31. října 2015	5 a půl měsíce
2.výzva bytové domy	15. března 2016	31. prosince 2021	5 let a více jak 9 měsíců
3.výzva bytové domy	9. ledna 2017	31. prosince 2021	Necelých 5 let

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle ("Dotační tituly – novinky", 2018); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015c); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015e); (Státní fond životního prostředí ČR, 2016d); (Státní fond životního prostředí ČR, 2017c)

Jihočeský kraj

Se zaměřením na Jihočeský kraj bylo v rámci programu A) možné podat žádost po celou dobu jeho trvání.

Co se týká programu B), tak pro Jihočeský kraj byly v podprogramu „rodinné domy“ otevřeny všechny výzvy, přičemž 3. výzva stále trvá. V podprogramu „bytové domy“ mohli ovšem obyvatelé Jihočeského kraje zažádat až v rámci 3. výzvy – jelikož 1. a 2. výzva byla respektive je určena pouze pro vlastníky bytových domů na území Prahy.

Pokud ovšem dobou trvání budeme mínit „den začátku příjmu žádostí – den kdy budou vyplaceny všechny žádosti“ bude tuto dobu velmi obtížné stanovit:

Česká republika

U programu A) pokračovalo vyplácení žádostí podle posledních dostupných informací ještě v roce 2018 a lze předpokládat, že po tak enormním počtu žádostí, jež byly zaregistrovány ke konci roku 2014, pokračuje ještě dnes. U programu B) je situace ještě o něco komplikovanější díky výzvám, které byly vyhlášovány v různých datech. V případě těch ukončených, tedy „1. výzva rodinné domy, 2. výzva rodinné domy a 1. výzva bytové domy“ probíhalo vyplácení ještě v roce 2018 (dle dostupných dat) a rovněž lze předpokládat, že se tomu tak děje i současnosti, ačkoliv se pravděpodobně nejedná o velký počet žádostí. V případě těch zbylých třech neukončených výzev, je jasné, že proplácení žádostí potrvá v řádu pár let po jejich ukončení.

Jihočeský kraj

Pro Jihočeský kraj lze předpokládat, že zde platí u A) i B) to samé jako v případě situace České republiky, jak je popsáno v textu výše.

8.2.3 III. – Hlavní oblasti, na které byly programy zaměřeny

Česká republika

V programu A) bylo možné hned od počátku nebo postupem času zažádat v těchto oblastech, přičemž: úspora na vytápění (oblast A), výstavba v pasivním energetickém standartu (oblast B) a využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody (oblast C) patřily k těm hlavním – v tabulce jsou pro úplnost uvedeny i zbylé oblasti.

Tabulka 15: Hlavní oblasti programu "Zelená úsporám"

Oblasti	Název oblasti
Oblast A	Úspora na vytápění
Oblast B	Výstavba v pasivním energetickém standartu
Oblast C	Využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody
Oblast D	Dotační bonus za vybrané kombinace opatření
Oblast E	Dotace na přípravu a realizace podporovaných opatření v rámci Programu
Oblast F	Realizace úspor v budovách veřejného sektoru

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

V programu B) jako „celku“ bylo rovněž možné žádat v několika hlavních oblastech. Nicméně v rámci jednotlivých výzev obytných budov byly oblasti odlišné a to zejména v případě podprogramu „bytové domy“.

Pro lepší představu jsou oblasti, které byly podporovány, jak v podprogramu „rodinné domy“, tak v podprogramu „bytové domy“ nastíněny v tabulce č. 16. V tabulce č. 17 jsou pak oblasti rozepsány v rámci jednotlivých výzev.

Tabulka 16: Podporované oblasti v "Nové zelené úsporám" v rámci "rodinných domů" a "bytových domů"

Oblasti	Název oblasti
Oblast A	Snižování energetické náročnosti stávajících rodinných (bytových) domů
Oblast B	Výstavba rodinných (bytových) domů s velmi nízkou energetickou náročností
Oblast C	Efektivní využití zdrojů energie

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Tabulka 17: Podporované oblasti v rámci jednotlivých výzev programu "Nová zelená úsporám"

Typ výzvy	Podporované oblasti
1.výzva rodinné domy	Oblast A; Oblast B; Oblast C
2.výzva rodinné domy	Oblast A; Oblast B; Oblast C
3.výzva rodinné domy	Oblast A; Oblast B; Oblast C
1.výzva bytové domy	Oblast A
2.výzva bytové domy	Oblast A; Oblast C
3.výzva bytové domy	Oblast B

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014, 2014); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015b); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015c); (Státní fond životního prostředí ČR, 2015d); (Státní fond životního prostředí ČR, 2016c); (Státní fond životního prostředí ČR, 2017b)

Jihočeský kraj

V Jihočeském kraji bylo v rámci A) možné podat žádost ve všech výše zmíněných oblastech. U programu B) byla v Jihočeském regionu v rámci podprogramu „rodinné domy“ šance požádat o dotaci (na opatření) v oblastech A, B i C. Nicméně pro „bytové domy“ zde tak široké spektrum nebylo a to jednak z důvodu možnosti obyvatel Jihočeského kraje zažádat o dotaci až ve 3. výzvě, tak z toho důvodu, že v této výzvě byla podporována pouze oblast B.

V programu B) části „bytové domy“ je možno pozorovat jistou formu znevýhodnění žadatelů v Jihočeském regionu, jak je patrné z výše popsané situace.

8.2.4 IV. – Oprávnění žadatelé

Česká republika

Pokud budeme jak A), tak i B) brát jako „celky“, nebudou se oprávnění žadatelé o dotaci výrazně lišit. V rámci programu A) i B) mohli žádost podat jak vlastníci (popř. stavebníci) rodinných a bytových domů, tak později i vlastníci budov veřejného sektoru.

Pokud ovšem program B) budeme dále členit na jednotlivé podprogramy a výzvy, tak je patrné, že například v rámci podprogramu „rodinné domy“ nebudou moci o dotaci žádat titíž žadatelé, respektive všichni vyjmenovaní jako u programu A), tedy vlastníci rodinných a bytových domů a později i vlastníci budov veřejného sektoru. Žádost budou moci podat pouze lidé, jež jsou vlastníky (popř. stavebníky) domů rodinných. Situaci shrnují tabulky č. 18 a č. 19:

Tabulka 18: Oprávnění žadatelé v programu "Zelená úsporám"

Program „Zelená úsporám“	Oprávnění žadatelé / příjemci
„Zelená úsporám“	vlastníci rodinných a bytových domů; vlastníci budov veřejného sektoru

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Tabulka 19: Oprávnění žadatelé v programu "Nová zelená úsporám" v rámci jednotlivých podprogramů

Program „Nová zelená úsporám	Oprávnění žadatelé / příjemci
Podprogram – „Rodinné domy“	Vlastníci (popř. stavebníci) rodinných domů
Podprogram – „Bytové domy“	Vlastníci (popř. stavebníci) bytových domů
Podprogram – „Budovy veřejného sektoru“	Vlastníci (popř. stavebníci) veřejných budov

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle (Ministerstvo životního prostředí, 2017)

Je samozřejmě jasné, že všichni žadatelé museli splnit i další podmínky, aby jim dotace mohla být vyplacena.

Jihočeský kraj

Pokud se zaměříme pouze na Jihočeský region, tak v programu A) mohli žádost podat vlastníci rodinných domů, bytových domů a vlastníci budov veřejného sektoru.

V rámci programu B) je pro Jihočeský kraj důležité členění na výše zmíněné výzvy a to zejména v podprogramu „bytové domy“. Zde totiž ve všech třech vyhlášených výzvách oprávněnými žadateli nebyli vlastníci (popř. stavebníci) domů umístěných v Jihočeském kraji. Domů umístěných v Jihočeském regionu, respektive jejich vlastníků

(popř. stavebníků) se týkala a stále týká pouze 3. výzva. V podprogramu „rodinné domy“ platí pro Jihočeský kraj, tak jako pro zbytek krajů v České republice všechny tři výzvy a oprávněnými žadateli jsou tak vlastníci (popř. stavebníci) rodinných domů. Co se týká budou veřejného sektoru, tak omezení zde pro Jihočeský kraj není, nicméně je nutno podotknout, že žádosti jsou z programu B) pouze kofinancovány a zbylá část je hrazena z evropských fondů.

8.2.5 V. – Způsob financování programů

Vzhledem k tomu, že způsob financování je v obou programech platný pro celou Českou republiku, není třeba ho posuzovat v rámci Jihočeského kraje.

Primárním zdrojem financování programu A) byly získané finanční prostředky z prodeje jednotek přiděleného množství (AAUs). Druhotným zdrojem byla pak část peněz vybraná z registračních poplatků vozidel.

Zdrojem financování programu B) byly výnosy z aukcí emisních povolenek v rámci EU ETS.

Na základě porovnání jednotlivých způsobů financování lze konstatovat, že jak AAUs, tak emisní povolenky lze částečně přirovnat k jakési verzi „odpuštěk“, z nichž jsou získané finance využívány zpětně na ochranu a obnovu životního prostředí a rozdílnost lze považovat za zanedbatelnou. Hlavní roli zde hraje dostupnost finančních prostředků a díky tomu je možno konstatovat, že v tomto ohledu byl program B) zdařilejší. Jak je výše zmíněno, v programu B) byly v průběhu let vyhlašovány jednotlivé výzvy. V rámci těchto výzev (alespoň u těch již ukončených) byly alokovány určité finanční zdroje. Pokud se tyto zdroje vyčerpaly, mohla být výzva ukončena ještě před původním stanoveným datem ukončení. Z toho důvodu mohli mít žadatelé pocit, že je na ně vyvinut lehký „nátlak“, jehož cílem je ovšem podpořit jejich rozhodování. Program A) se systémem výzev nepracoval a i z toho důvodu došlo v roce 2010 ke skutečnosti, že počet žadatelů byl daleko větší než finanční možnosti programu.

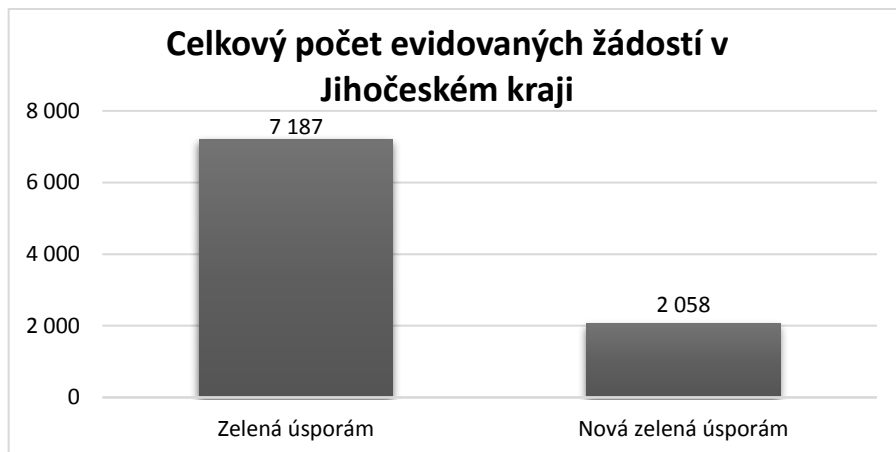
8.2.6 VI. – Počet evidovaných žádostí

V programu A) bylo evidováno 7 187 žádostí a z celkové počtu žádostí evidovaných na území České republiky se jedná zhruba o 9,1 %.

V programu B) bylo evidováno 2 058 žádostí a z celkové počtu žádostí evidovaných na území České republiky se jedná zhruba o 7,2 %.

Graf. č. 1 na další stránce ukazuje celkový počet evidovaných žádostí v Jihočeském kraji.

Graf 1: Celkový počet evidovaných žádostí v Jihočeském kraji

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

Z grafu je zcela evidentní, že rozdíl v počtu evidovaných žádostí byl poměrně velký a činil 5 129 žádostí. Toto může být způsobeno několika faktory:

- Program A), jakožto jeden z prvních takto rozsáhlých programů, byl ve své době novinkou a ačkoliv zaznamenal několik chyb, tak tuto pozici mu již nikdo nesebere. I z tohoto důvodu v něm bylo zaznamenáno více žádostí než v jeho pokračující formě B).
- Jak je teoreticky zmíněno výše a prakticky zaznamenáno níže (v podobě konkrétních čísel) byl podprogram „bytové domy“ v rámci B) určen vlastníkům (popř. stavebníkům) domů umístěných v Jihočeském regionu až od 3. výzvy

8.2.7 VII. – Počet zaregistrovaných žádostí

Celkový počet žádostí programu A), jež byly k výše zmíněnému datu zaregistrovány (a vychází z celkového počtu žádostí, které byly v kraji evidovány), činil 6 094.

V programu B) bylo zaregistrováno 1 686 žádostí z celkového počtu evidovaných žádostí.

Graf č. 2 na následující stránce celou situaci shrnuje.

Graf 2: Celkový počet zaregistrovaných žádostí v Jihočeském kraji

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

Při pohledu na graf je jasné, že rozdíl v počtu zaregistrovaných žádostí je opět velký (4 408).

Nicméně pokud bude pozornost zaměřena na počet zaregistrovaných žádostí z celkového počtu evidovaných žádostí v rámci jednotlivých programů, budou výsledky následující:

- V programu A) byl zjištěn následující rozdíl: 1 093 žádostí, tedy 1 093 žádostí ze 7 187 žádostí nebylo ještě zaregistrováno.
- V programu B) byl zaznamenán tento rozdíl: 372 žádostí, tedy 372 žádostí z 2 058 žádostí nebylo ještě zaregistrováno.

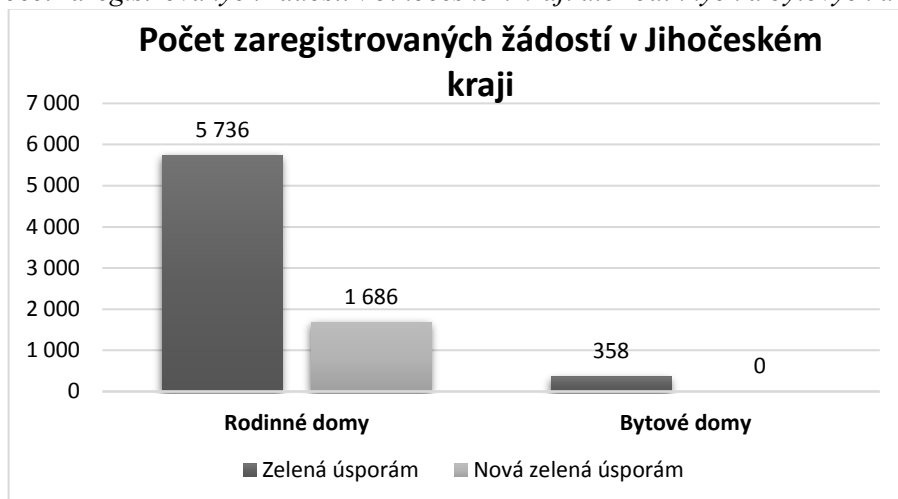
Výsledné nižší číslo u programu B) je dle mého názoru způsobeno negativní stránkou při pohledu na A) jako na novinku. Program A) obsahoval několik chyb, ale i díky tomu posloužil jako inspirace pro další, již lépe strukturovaný a řízený program B). Z tohoto důvodu probíhala registrace žádostí u B) rychleji a zbýval tak menší počet žádostí, jež ještě nebylo registrováno.

Graf č. 3 na následující stránce představuje počet zaregistrovaných žádostí u rodinných a bytových domů.

V A) Státní fond životního prostředí České republiky zaregistroval 5 736 žádostí pro rodinné domy a 358 žádostí pro domy bytové.

V programu B) bylo zaregistrováno 1 686 žádostí pro rodinné domy a 0 žádostí pro bytové domy.

Graf 3: Počet zaregistrovaných žádostí v Jihočeském kraji dle rodinných a bytových domů

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

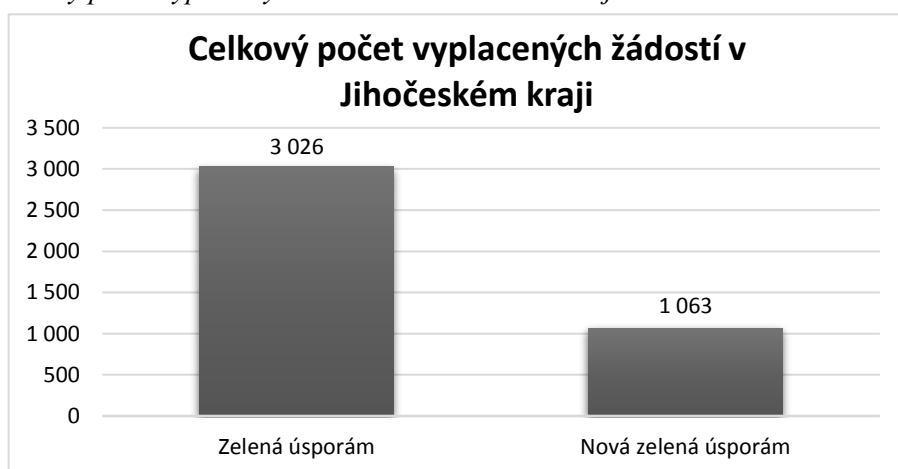
Fakt v podobě žádné nezaznamenané žádosti u bytových domů v programu B), je způsoben jednak tím, že podle získaných informací nebyla v rámci 3. výzvy pro bytové domy podána, evidována a tedy ani zaregistrována žádná žádost a jednak tím, že 1. a 2. výzva pro bytové domy byla respektive je určena pouze pro vlastníky bytových domů na území Prahy.

8.2.8 VIII. – Počet vyplacených žádostí

V Jihočeském regionu bylo v programu A), z celkového počtu zaregistrovaných žádostí, vyplaceno 3 026 žádostí.

Z celkového počtu zaregistrovaných žádostí, vyplatil Státní fond životního prostředí České republiky v programu B) 1 063 žádostí. Rozdílnost ukazuje následující graf:

Graf 4: Celkový počet vyplacených žádostí v Jihočeském kraji

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

Jestliže se ale opět podívám na srovnání programů A), B) z hlediska počtu vyplacených žádostí z celkového počtu zaregistrovaných žádostí ve stanoveném časovém úseku, dojdeme k těmto výsledkům:

- V programu A) byl zjištěn rozdíl 3 068 žádostí. Z toho tedy vyplývá, že více jak polovina žádostí nebyla vyplacena.
- V programu B) byl shledán rozdíl 623 žádostí, z čehož vyplývá, že více jak polovina žádostí byla už vyplacena.

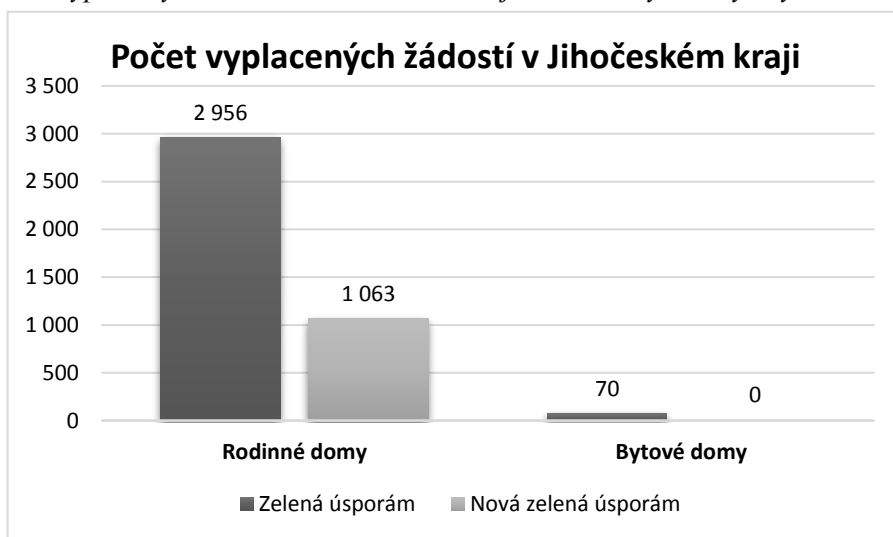
Dle mého názoru tento výsledek souvisí s důvodem zmíněným v podkapitole „počet zaregistrovaných žádostí“, tedy s administrativními mechanismy, které v programu B) zajistily rychlejší administraci a flexibilní vyplácení žádostí oproti programu A).

Graf č. 5 ukazuje pro úplnost počty žádostí, které Státní fond životního prostředí České republiky vyplatil u rodinných a bytových domů v rámci jednotlivých programů A), B).

V programu A) bylo pro rodinné domy vyplaceno 2 956 žádostí a pro bytové domy 70 žádostí.

V programu B) bylo u rodinných domů vyplaceno 1 063 žádostí a u domů bytových pak pochopitelně 0 žádostí.

Graf 5: Počet vyplacených žádostí v Jihočeském kraji dle rodinných a bytových domů

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

Důvod proč v programu B) byla u bytových domů zaznamenána 0, je jednak výsledkem skutečnosti, že ve 3. výzvě pro bytové domy nebyla žádná žádost zaregistrována a tudíž ani vyplacena a jednak faktem, že 1. a 2. výzva pro bytové domy byla respektive určena pouze pro vlastníky bytových domů na území Prahy.

8.2.9 IX. – Celková vyplacená částka

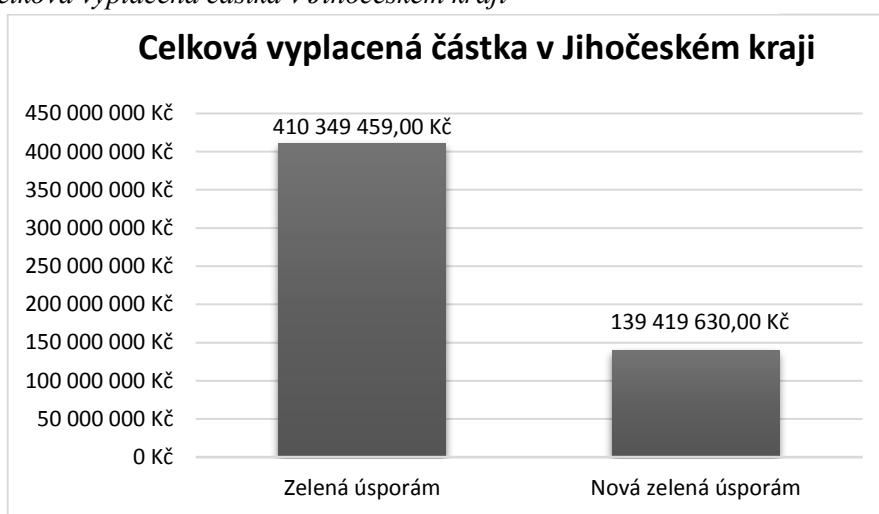
V programu A) se vyplatila částka 410 349 459 Kč a z celkové částky vyplacené na území České republiky se jedná cca o 9,2 %.

V programu B) se vyplatila částka 139 419 630 Kč a z celkové částky vyplacené na území České republiky se jedná cca o 6,8 %.

Rozdílnost ve výši je samozřejmě dána rozdílným počtem vyplacených žádostí, ale i rozdílnou výši částky v jednotlivých programech, oblastech a opatřeních.

Graf č. 6 shrnuje celkovou vyplacenou částku v Jihočeském kraji.

Graf 6: Celková vyplacená částka v Jihočeském kraji

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

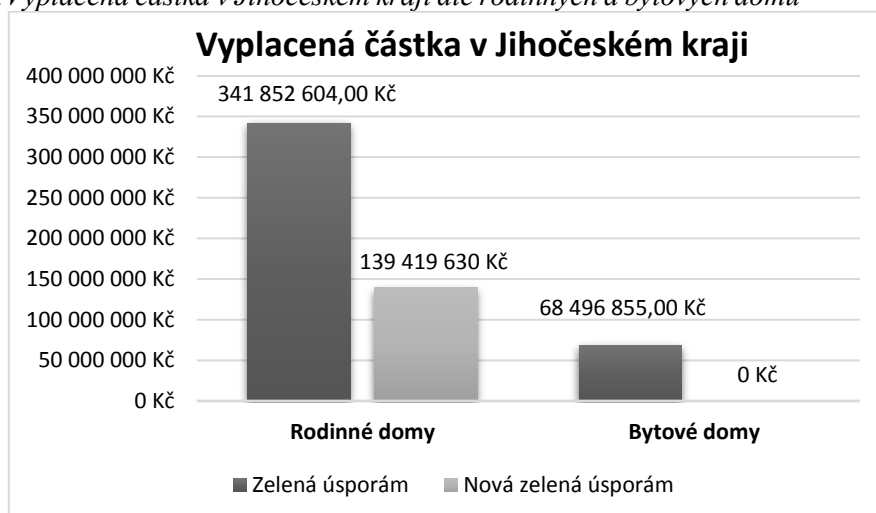
Pro úplnost na následující stránce uvádím i graf č. 7, ve kterém jsou znázorněny vyplacené částky v programech A), B) pro rodinné a bytové domy.

Pro rodinné domy bylo v rámci programu A) vyplaceno 341 852 604 Kč a pro bytové domy pak 68 496 855 Kč.

V programu B) vyplatil Státní fond životního prostředí České republiky pro rodinné domy 139 419 630 Kč. Pro domy bytové zde nebyla vyplacena žádná žádost. Důvod proč u bytových domů nebyla vyplacena žádná částka je zřejmý, jestliže zde nebyla žádná žádost zaregistrována, nemohla být ani vyplacena žádná částka.

Nicméně rozdílnost ve vyplacené výši je dána rozdílným počtem vyplacených žádostí pro rodinné a bytové domy v rámci programů A), B).

Graf 7: Vyplacená částka v Jihočeském kraji dle rodinných a bytových domů

Zdroj: vlastní zpracování (2020), dle získaných dat ze SFŽP č.j. 047924/2020

8.3 Výsledky komparace

Na základě provedené komparační analýzy výše zmíněných kritérií byly zjištěny tyto skutečnosti:

V rámci kritéria „I. – způsob vyhlášení programů“ je za zdařilejší považován program „Nová zelená úsporám“ a to díky jeho rozdělení do podprogramů a následně výzev, které jednoznačně přinesly lepší přehled a orientaci pro obě strany, tedy jak pro Státní fond životního prostředí České republiky, tak pro žadatele.

U kritéria „II. – doba trvání programů“ lze konstatovat, že na území celé České republiky byl úspěšnější program „Nová zelená úsporám“ a to z důvodu práce se systémem výzev, ale také delšího časového úseku (v rámci celého programu) pro podání žádostí. Pokud bude ale pozornost zaměřena pouze na Jihočeský kraj, dá se za o trochu lepší považovat program „Zelená úsporám“, jelikož obyvatelé tohoto regionu mohli žádost podat po celou dobu jeho trvání. Zatímco u programu „Nová zelená úsporám“ nebylo v tomto regionu umožněno vlastníkům (popř. stavebníkům) bytových domů podat žádost ve všech třech výzvách.

V rámci kritéria „III. – hlavní oblasti, na které byly programy zaměřeny“ bylo zjištěno, že ačkoliv tyto oblasti nesou lehce odlišné názvy, týkají se opatření, jež mají směřovat ke shodnému cíli. U Jihočeského kraje lze u programu „Nová zelená úsporám“ zpozorovat lehkou disproporci v podobě pouze jedné podporované oblasti (konkrétně se jednalo o oblast B – výstavba bytových domů s velmi nízkou energetickou náročností) v rámci jediné výzvy pro bytové domy, ve které mohli vlastníci (popř. stavebníci) podat

žádost. Pro území Jihočeského regionu byla určena pouze 3. výzva v podprogramu bytové domy.

„IV. – oprávnění žadatelé“ se v případě obou programů neliší. V Jihočeském regionu lze konstatovat lehké znevýhodnění žadatelů bytových domů u „Nové zelené úsporám“. Nicméně se nejedná o znevýhodnění v pravém slova smyslu, tedy o to, že by vlastníci (popř. stavebníci) bytových domů na území Jihočeského kraje nemohli zažádat o dotaci vůbec, ale byla pro ně určena „pouze a jen“ 3. výzva v podprogramu bytové domy.

U kritéria „V. – způsob financování programů“ považuji v ohledu dostupnosti finančních prostředků za jednoznačně zdařilejší program „Nová Zelená úsporám“, u kterého díky výzvám a alokaci finančních zdrojů nemohlo dojít k vyčerpání finančních možností programu na úkor velkého množství žadatelů. Toto kritérium považuji za velmi důležité.

V kritériu „VI. – počet evidovaných žádostí“ zvítězil ve stanoveném časovém úseku jednoznačně program „Zelená úsporám“, který v Jihočeském kraji zaevidoval 7 187 žádostí a v poměru ku České republice se jednalo o zhruba 9,1 %. Zatímco „Nová zelená úsporám“ zaznamenala jen 2 058 žádostí a v poměru k České republice se jednalo o 7,2 %. Hlavním důvodem byl zřejmě fakt, že program „Zelená úsporám“ byl na našem území první svého typu a i díky tomu tak přilákal více žadatelů nejen v rámci České republiky, ale i v Jihočeském regionu.

- Je tedy jasné, že pokud by bylo na programy nahlíženo z toho úhlu pohledu, tak i v kritériích VII. a VIII. by se za zdařilejší považovala „Zelená úsporám“ a to jak ve srovnání národním, tak i regionálním. Pokud ovšem na tyto kritéria bude nahlíženo ve vztahu k jejich nadřazeným, budou výsledky opačné.

V rámci kritéria „VII. – počet zaregistrovaných žádostí“ zaregistroval Státní fond životního prostředí České republiky v programu „Zelená úsporám“ na území Jihočeského regionu 6 094 žádostí a v programu „Nová zelená úsporám“ pak 1 686 žádostí. Není tedy pochyb, že toto srovnání vychází lépe pro „Zelenou úsporám“. Jestliže ale pozornost bude zaměřena na vztah kritéria počet zaregistrovaných žádostí z celkového počtu evidovaných žádostí, bude toto srovnání vycházet lépe pro „Novou zelenou úsporám“, jelikož ve stanoveném časovém úseku nebylo zaregistrováno pouze 372 žádostí, zatímco u „Zelené úsporám“ 1 093 žádostí. Což je způsobeno vytvořením lépe strukturovaného a řízeného programu „Nová zelená úsporám“ na základě poučení se z chyb a nedostatků z minula.

V kritériu „VIII. – počet vyplacených žádostí“ bylo v „Zelené úsporám“ v Jihočeském kraji vyplaceno 3 026 žádostí a v „Nové zelené úsporám“ 1 063 žádostí. Z tohoto pohledu si tak lépe vedla „Zelená úsporám“. Na základě srovnání počtu vyplacených žádostí z celkového počtu zaregistrovaných lze nicméně konstatovat, že si lépe vedla „Nová zelená úsporám“, protože bylo vyplaceno 63 % žádostí, zatímco u „Zelené úsporám“ necelých 50 %. Opět tento lepší výsledek u „Nové zelené úsporám“ souvisí s poučením se z nedostatků, rychlejší administrací a flexibilnějším vyplácením žádostí.

V rámci „IX. – celková vyplacená částka“ bylo v Jihočeském kraji opět více peněz vyplaceno v programu „Zelená úsporám“, konkrétně 410 349 459 Kč a z celkové částky to představuje 9,2% podíl. V „Nové zelené úsporám“ bylo Stáním fondem životního prostředí České republiky“ vyplaceno 139 419 630 Kč a jedná se tedy o 6,8 % z celkové vyplacené částky v rámci tohoto programu na území České republiky. Rozdílnost ve výši, tedy vítězství „Zelené úsporám“ ve vyplaceném objemu, je samozřejmě dána vyšším počtem vyplacených žádostí, ale může být dána i vyšší částkou podpory v jednotlivých oblastech a opatřeních, ale nicméně i tím, že u programu „Nová zelená úsporám“ nebyla v rámci 3. výzvy pro bytové domy zaznamenána žádná žádost a tudíž nemohla být vyplacena ani žádná částka.

Na základě výsledků komparace můžeme v obecné rovině konstatovat, že program „Nová zelená úsporám“ se výrazným způsobem poučil z chyb a nedostatků předchozího dotačního programu a rozvinul tak jeho pozitivní stránky.

Na komparaci je ovšem nutné pohlížet ze dvou úhlu pohledu:

- Jestliže se zaměříme na kritéria VI. – IX., tedy na zájem žadatelů v Jihočeském kraji (ale i v České republice), stal se v absolutních číslech úspěšnější program „Zelená úsporám“. Jedním z důvodů nižšího počtu žádostí v „Nové zelené úsporám“ může být uspokojení žadatelů v kombinaci s možnou nedůvěrou ať už k registrování či vyplácení žádostí minulého programu. Dalšími důvody může být fakt, že v Jihočeském regionu nebyly v programu „Nová zelená úsporám“ otevřeny všechny výzvy, s čímž souvisí i spektrum podporovaných oblastí.

- Pokud ale na většinu kritérií, s velkým důrazem na kritérium „E – způsob financování programů“ budeme pohlížet jako na chod a administrativní a finanční mechanismy programů, lze za úspěšnější posoudit program „Nová zelená úsporám“ a to jak na úrovni národní, tak regionální, ačkoliv se v ní vyskytla drobná znevýhodnění.

Jak v České republice, tak v Jihočeském kraji lze ve využití za úspěšnější považovat „Zelenou úsporám“, ve struktuře a řízení programu pak „Novou zelenou úsporám“, přičemž jako negativní dopad na ní je možno uvést, že mnozí žadatelé se se svými dotačními tituly přihlásili už do první varianty programu.

Z vyhodnocení výsledků je tedy více než zjevné, že tyto programy jsou využívány (a to jak v České republice, tak v Jihočeském kraji), mají smysl a životní prostředí je díky nim lépe chráněno a dokonce obnovováno. Ačkoliv při podrobném pohledu byly zjištěny některé nedokonalosti, je nezbytné v těchto a obdobných programech aktivně pokračovat.

9 Finanční náročnost a pozice regionální úrovně

Drobným problémem dotačních programů je jejich relativní vnitřní finanční náročnost, která se podle renomovaných zdrojů blíží 5 %. Tyto finanční prostředky jsou zprostředkovávány výhradně na chod orgánů a institucí, které zajišťují přerozdělování finančních prostředků v rámci dotačních programů. Tuto ztrátovost je však velmi těžké snížit nebo eliminovat, přestože je zřejmé, že i tyto prostředky by se daly lépe využít v přímém boji za zlepšení životního prostředí. Dalším problematickým faktorem, známým i z jiných oblastí ekonomie, je problematika zneužívání dotací ať už přímo, tedy využíváním falešných dotačních titulů, tedy vlastně podvodným jednáním nebo navyšováním cen produktů a služeb spojených s obstaráváním předmětů dotačních programů. Tato latentní nezákonná činnost je však daleko hůře odhalitelná. Lze však předpokládat, že právě zde unikají další finanční prostředky, které by bylo možné jinak efektivně využít. Jak však vyplývá i ze zpráv Státního fondu životního prostředí je v této oblasti podíl tohoto nezákonného jednání na relativně nízké, udržitelné úrovni.

Zatímco mnohé projekty na Evropské bázi jsou zaměřeny zejména korporátně, například omezují emise již ve fázi výroby produktů, například automobilový průmysl je průběžně tlačěn ke snižování uhlíkové stopy a dalšímu snižování emisí. Těmito projekty však nedochází k aktivnímu zapojení koncových uživatelů, občanů. Zde je možno spatřovat výrazný pozitivní rozdíl v rámci analyzovaných regionálních programů, které se naopak zaměřují na občany, individuality, které mohou svým společným přínosem přispět nejen k udržitelnosti, ale i k výraznému zlepšení životního prostředí na regionální úrovni, přičemž právě zlepšení životního prostředí nebo snižování emisí a dalších škodlivin v krajině vede v makroregionech k výrazným pozitivním změnám.

Jak ukazuje vývoj makroregionů postihnutých epidemií SARS-CoV-2 v prvním čtvrtletí roku 2020, tak i krátkodobá změna průmyslové výroby i životního stylu, která vede k omezení emise škodlivin má za následek alespoň krátkodobé výrazné zlepšení životního prostředí, zejména pokud jde o emise škodlivin v ovzduší.

Na tomto vývoji je zřejmé, že snahy o eliminaci škodlivin vypouštěných člověkem do životního prostředí, jsou zcela legitimní a jednoznačně směřují ke zlepšení životního prostředí a udržitelnosti života na planetě v globálním měřítku. Přestože se může zdát, že drobné regionální projekty nemají v globálním prostoru význam, je naopak jasné, že

právě od vývoje v mikroregionu je možno tyto programy rozšířit na makroregiony s globálním dosahem.

10 Názor odborníka

Ing. Markéta Papežová je odborníkem finanční správy v oblasti dotací a finanční kontroly a v minulosti pracovala na Ministerstvu zemědělství České republiky, kde do její odbornosti patřily i některé ekologické projekty.

Paní inženýrce jsem měla možnost položit několik otázek:

Jak hodnotíte dopady environmentálních programů realizovaných na území České republiky v posledních letech?

„Environmentální problematika, a tedy ochrana a zlepšování životního prostředí, je celosvětově jedním z důležitých témat. V rámci Evropské unie patří obecně politika životního prostředí k jedné z priorit jejích institucí. Česká republika je nejenom vázána mezinárodními smlouvami a právními předpisy Evropské unie k plnění environmentálních cílů prostřednictvím programů, ale v některých oblastech je i velmi proaktivní. Snaha ochránit naše životní prostředí pro další generace je i jednou z priorit posledních vlád. Jasným příkladem pozitivních dopadů, je i činnost Státního fondu životního prostředí, který alokuje finanční prostředky pro oblast environmentálních programů, které následně distribuuje příjemcům dotačních titulů. Díky této aktivitě státních orgánů se daří zmírňovat dopady klimatických změn a v dlouhodobém horizontu přispívat nejen k udržitelnému rozvoji, ale i celkovému zlepšení našeho životního prostředí.“

Jaký vnímáte přínos dotačních projektů „Zelená úsporám“ a „Nová zelená úsporám“ na území Jihočeského regionu?

„Protože pocházím z Jižních Čech, je pro mě tento region srdeční záležitostí. Při svých cestách na jih Čech mám možnost vidět přínos těchto programů a při rozhovorech s lidmi získávám pozitivní ohlasy.“

Vnímáte nějaké negativní trendy v oblasti dotační kontroly, pokud jde o uvedené dotační programy?

„Jako pracovnice finanční správy jsem vázána mlčenlivostí a nemohu se tedy v žádné případě vyjadřovat ke skutečnostem, které podléhají služebnímu tajemství. Obecně však lze konstatovat, že ve všech finančních oblastech občas dochází ke snaze veřejné finanční prostředky zneužít. Za realizaci kontrol těchto dotačních programů je odpovědný Státní fond životního prostředí, který prostřednictvím svých oddělení rovněž tyto kontroly

provádí. Do této kontroly finanční úřady nezasahují, protože se nejedná o finanční prostředky přímo ze státního rozpočtu.

Aktuálně je však situace poměrně stabilizovaná, výrazné negativní trendy se neprojevují. Tím však nemohu vyloučit dílčí excesy, které však řeší kompetentní úřady.

Mohu tedy konstatovat, že v rámci programů Zelená úsporám a Nová zelená úsporám jsou nastaveny poměrně přísné mantinely, které zneužívání dotačních titulů efektivně brání.“

Jakým způsobem je v obecné rovině prováděna kontrolní činnost v oblasti zneužívání dotačních titulů těchto programů?

„Jak jsem již uvedla, kontrola těchto dotačních titulů nepřísluší finanční správě, ale je prováděna kontrolní součástí Státního fondu životního prostředí. Ten musí zajistit kontrolu čerpání dotací a předpokládám, že se tak děje zejména formou kontroly dokumentace jednotlivých příjemců dotací.“

Můžete na základě svých zkušeností porovnat oba zmiňované programy?

„Přestože se jedná o dotační programy v rámci jedné dotační kapitoly a tyto programy mají obdobnou náplň, lze konstatovat vysokou míru rozdílnosti, která se projevuje jak v systému jejich vyhlášení, tak ve způsobech financování.

Zatímco program Zelená úsporám byl vyhlášen ne úplně dobře připravený a několik skutečností přispělo k faktu, že rozsah poptávky žadatelů byl nad finančními možnostmi programu, tak program Nová zelená úsporám se tomuto problému snažil vyhnout. Zde se pracovalo se systémem výzev, které byly vyhlašovány postupně podle přísunu alokovaných finančních prostředků. Nová zelená úsporám rovněž představuje program nikoli krátkodobý, ale střednědobý. Příjem žádostí v programu Zelená úsporám trval necelé dva roky, Nová zelená úsporám je v běhu od roku 2014 a její trvání se předpokládá do roku konce roku 2021.“

10.1 Doplnění informací

Na základě rozhovoru s odborníkem byly v rámci odborné literatury doplněny informace, týkající se kontroly dotačních programů. Jak bylo uvedeno, tuto kontrolu neprovádí v první instanci finanční úřady, ale přímo Státní fond životního prostředí České republiky, respektive jeho kontrolní součást, přičemž spolupracuje s orgány kraje.

Konkrétně se v rámci obytných budov jedná o následující kontrolní činnost:

V rámci kontrolní činnosti jsou na místě u žadatelů o podporu a příjemců podpory realizovány dvě formy kontrol, a to dohlídky a veřejnosprávní kontroly.

- *Dohlídka je ověřovací opatření Fondu k ověření skutečností na místě nemovitosti, která je předmětem žádosti o podporu. Je vykonávána v souladu s postupy stanovenými ve směrnici SM 25. Dohlídky provádějí pověřeni pracovníci odboru kontrol Úseku řízení ostatních programů (ÚŘOP). Povinnost provádět dohlídky u žadatelů a příjemců podpory vychází ze smluv s kupci AAUs. Dohlídka je prováděna ve smyslu §3 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).*
- *Veřejnosprávní kontrola (VSK) probíhá jako kontrola na místě u žadatele o podporu nebo příjemce podpory a porovnává skutečný stav se stavem deklarovaným v žádosti o dotaci a ověřuje plnění podmínek stanovených smlouvou o poskytnutí dotace. VSK jsou vykonávány podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Procesní stránka výkonu VSK vychází ze zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). VSK provádějí pověřeni pracovníci odboru veřejnosprávních kontrol. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015, s. 42)*

Komise pak každý měsíc vypracuje seznam žádostí, u kterých na základě výstupů z dohlídek doporučuje provedení veřejnosprávní kontroly. (Státní fond životního prostředí ČR, 2015)

Na základě příspěvku umístěného na webových stránkách Ministerstva životního prostředí České republiky bylo provádění kontrol v roce 2011 zintenzivněno. U takových žádostí, jež nevykazovaly pouze známky drobného pomýlení, ale znaky možného dotačního podvodu, spolupracoval Státní fond životního prostředí České republiky s finančním úřadem nebo s orgány činnými v trestním řízení. (Ministerstvo životního prostředí ČR, 2011)

11 Závěr

Na základě provedené komparace tzv. „tvrdých dat“ o programech „Zelená úsporám“ a „Nová zelená úsporám“ byla zjištěna souvztažnost mezi mírou podpory enviromentálních programů ze strany státu a chováním koncových příjemců dotací, tedy skutečnost, že lidé reagovali na nabízené dotační podpory a to v případě obou programů. Je tedy zřejmé a to i podle názoru odbornice, že aktivita státu a státních orgánů při podpoře programů tohoto typu hraje velmi významnou roli, pokud jde o motivaci občanů k aktivitě v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelných zdrojů.

Nutno podotknout, že důležitý byl ale průběh reakce žadatelů na nabízené dotační podpory:

- Program „Zelená úsporám“, jako první program svého typu, měl zpočátku problém s podchycením zájmu žadatelů a tedy i s malým počtem registrovaných žádostí. Po jistých úpravách podmínek pro žadatele došlo naopak k velkému převisu poptávky, který byl nad finanční možnosti programu.
- Program „Nová zelená úsporám“ se sice poučil z nedostatků přechozího programu, ale i přesto byl u něj zaznamenán menší zájem za strany žadatelů. Pravděpodobně tomu bylo tak z důvodu již značeného uspokojení žadatelů z prvního programu a pak zde určitou roli mohla sehrát nedůvěra spojená se zkušenostmi s programem „Zelená úsporám“, který často měnil podmínky toho, kdo může být žadatelem a jakým způsobem je možné čerpat.

Po vyhodnocení výsledků nelze než konstatovat, že v dané oblasti existuje prokazatelný zájem ze strany žadatelů ve využívání zkoumaných ekologických dotací, který je podrobně popsán v předchozích bodech a kapitolách. Toto má samozřejmě jednoznačně pozitivní kvalitativní vliv na životní prostředí Jihočeského regionu, ale i České republiky. Z tohoto důvodu, i přes drobné disproporce jednotlivých programů, je nezbytné v těchto programech, jakož i obdobných, v maximální možné míře pokračovat.

Z výsledků komparace je patrné že:

- ve využívání, tedy zájmu ze strany žadatelů byl v Jihočeském kraji úspěšnější program „Zelená úsporám“, než jeho nástupce program „Nová zelená úsporám“. Toto zjištění platí i pro celou Českou republiku;
- program „Nová zelená úsporám“, respektive Státní fond životního prostředí České republiky se sice poučil z nedostatků předchozího programu (tím, že

program vyhlášoval ve výzvách, do kterých byly alokovány finanční prostředky, aby se neopakovala situace, že dojde k převisu poptávky a následnému zjištění, že na podané žádosti nejsou peníze), ale zaznamenal menší zájem ze strany žadatelů.

- ALE právě z toho pohledu:
 - že program „Nová zelená úsporám“ pracoval se systémem výzev, do nichž byly alokovány finanční prostředky;
 - a že obecně administrativní mechanismy Státního fondu životního prostředí České republiky byly v programu „Nová zelená úsporám“ zdařilejší, protože z celkového počtu evidovaných žádostí bylo více zaregistrovaných žádostí (ve zvoleném časovém úseku) v programu "Nová zelená úsporám" než v programu "Zelená úsporám", hodnotím lépe program „Nová zelená úsporám“.

Tedy z pohledu využití programu byl lepší program "Zelená úsporám". Z pohledu poučení se z nedostatků a práce Státního fondu životního prostředí České republiky byl lepší program "Nová zelená úsporám". Tato zjištění platí jak pro Jihočeský kraj, tak pro celou Českou republiku.

Současně však bylo zjištěno, že tato mladá, nová problematika environmentálních projektů má za sebou aktuálně krátký, avšak bouřlivý vývoj, a dosud nedošlo ke stabilizaci metod a forem v rámci podpory ekologického chování. Tuto skutečnost je možné doložit průběžnými změnami ve způsobu vyhlášení jednotlivých dotačních programů, rozdílností ve způsobech jejich financování, rozdílnou výší finanční podpory v rámci jednotlivých oblastí a opatření s čímž souvisí i celková vyplacená částka.

Predikce budoucího vývoje a doporučení musí směřovat k dalšímu systémovému rozvoji obdobných environmentálních programů neboť se ukazuje, že tyto projekty a programy mají významný vliv v rámci regionální a komunální úrovně. Na těchto úrovních dochází k zapojení občanů do programů zmírňujících dopady klimatických změn a obecně sloužících ke zlepšení životního prostředí. A právě tyto dotační programy zapojují do aktivit i subjekty, které dříve stály mimo tyto aktivity případně je i ignorovaly.

I. Summary

In my bachelor thesis, I focused on the theme of environmental subsidy programmes, specifically on „the Green Savings Programme“ and „the New Green Savings Programme“. The work is divided into two parts:

- The chapters of the theoretical part are dedicated to definition of important terms, the role of the State Environmental Fund of the Czech Republic and especially to support areas, history (or progress) and funding „the Green Savings Programme“ and „the New Green Savings Programme“.
- The practical part includes description the South Bohemia Region, results both of these programmes, comparative analysis of selected criteria and interview with expert.

The central theme of my bachelor thesis is description, comparison and evaluation of „the Green Savings Programme“ and „the New Green Savings Programme“. The main objective of the bachelor thesis is to compare the use of both of these programmes in the South Bohemia Region.

The fundamental method was analysis of knowledge gained from the theoretical part and data gained from the State Environmental Fund of the Czech Republic based on Act No. 106/1999 Coll., on Free Access to Information. In conclusion, the obtained data are supplemented by interview with expert.

More successful of using the programmes is „The Green Savings Programme“. And „the New Green Savings Programme“ is better in structural and financial and administrative mechanisms. It results from research.

After evaluation of results is obvious that these programmes make sense, have a positive impact on the environment and it is important to continue in this field as much as possible.

Key words: environment, „the Green Savings“ and „the New Green Savings“, subsidy, South Bohemia Region

II. Seznam použitých zdrojů

Bibliografie

Céza, V., Čermáková, E., Koblížková, E., Kochová, T., Mertl, J., Pokorný, J., et al. (2020). Zpráva o životním prostředí v Jihočeském kraji 2018. Praha: Ministerstvo životního prostředí a CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Retrieved from https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2020/03/Jihocesky-kraj_2018.pdf

Flachsland, Ch., Edenhofer, O., Jakob, M., & Steckel, J. (2008). Developing the International Carbon Market.: Linking Options for the Eu Ets (pp. 50–76). *Climate Strategies*. Retrieved from www.jstor.org/stable/resrep15600.10

Grygera, F., & Kupčecová, A. (2010). *Bydlete úsporně: jak investovat do energetických úspor a získat dotaci v programu Zelená úsporám*. Brno: Computer Press.

Karásek, J., & Pavlica, J. (2016). Green Investment Scheme: Experience and results in the Czech Republic [Online]. *Energy Policy*, 90, 121-130. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2015.12.020>

Lacina, K. (2007). *Regionální rozvoj a veřejná správa*. Praha: Vysoká škola finanční a správní.

Mrázek, K., Horáková, A., & Hanák, M. (2010). *Zelená úsporám v kombinaci s programem Nový panel: úspory energií a regenerace bytových domů*. V Praze: Svaz českých a moravských bytových družstev.

Murtinger, K. (2013). *Úsporný rodinný dům*. Praha: Grada.

Peková, J. (2011). *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.

Peter G. G. Davies. (1998). Global Warming and the Kyoto Protocol. *The International and Comparative Law Quarterly*, 47(2), 446–461. Retrieved from www.jstor.org/stable/761350

Třebický, V. (2016). *Metodika stanovení uhlíkové stopy podniku*. Rudná: CI2.

Legislativa

Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009 Retrieved from: https://archiv.zelenausporam.cz/www.zelenausporam.cz/soubor-ke-stazeni/17/5135-prilohy_i_dodatek_7_sm_9_2009.pdf

Příloha č. 1 Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 7/2010 Retrieved from: [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/60018C7D443BE7DAC125776E003F5103/\\$file/OV-V-Vestnik_7_2010-20100727.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/60018C7D443BE7DAC125776E003F5103/$file/OV-V-Vestnik_7_2010-20100727.pdf)

Příloha č. 6 Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 7/2010 Retrieved from: [https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/60018C7D443BE7DAC125776E003F5103/\\$file/OV-V-Vestnik_7_2010-20100727.pdf](https://www.mzp.cz/web/edice.nsf/60018C7D443BE7DAC125776E003F5103/$file/OV-V-Vestnik_7_2010-20100727.pdf)

Přílohy II Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 1/2014 Retrieved from: <https://archiv.novazelenausporam.cz/file/250/prilohy-ii-smernice-c1-2014-dodatek-2.pdf>

SFŽP č.j. 047924/2020

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

Zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky

On-line elektronické zdroje

Bohuslávek, P. (2011). Další kroky v programu Zelená úsporám [Online]. In Tzb-info. Retrieved from <https://stavba.tzb-info.cz/zelena-usporam-na-tzb-info/7372-dalsi-kroky-v-programu-zelena-usporam>

Bohuslávek, P. (2010). Příjem žádostí Zelená úsporám končí [Online]. In Tzb-info. Retrieved from <https://stavba.tzb-info.cz/zelena-usporam-na-tzb-info/6881-prijem-zadosti-zelena-usporam-skoncil>

ČTK. (1996-). Ministerstvo přijalo tisíce žádostí v Nové zelené úsporám. Podpoří i pasivní domy nebo fotovoltaiku [Online]. Hospodářské Noviny. Retrieved from <https://domaci.ihned.cz/c1-65446010-v-nove-zelene-usporam-prijalo-ministerstvo-zivotniho-prostredi-tisice-zadosti-za-1-7-miliardy>

Dotační tituly – novinky [Online]. (2018). In ATELIER DEK. Retrieved from <https://atelier-dek.cz/dotace>

European Union. (2016). The EU Emissions Trading System (EU ETS) [Online]. Retrieved from https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/factsheet_ets_en.pdf

Ministerstvo životního prostředí ČR. (2012). Čerpání v programu Zelená úsporám je v plusu, vyplaceno už bylo víc než 10,5 miliard [Online]. In Ministerstvo životního prostředí. Retrieved from https://www.mzp.cz/cz/news_120111_zelena_uspor

Ministerstvo životního prostředí ČR. (2011). Státní fond životního prostředí zintenzivnil kontroly programu Zelená úsporám [Online]. In Ministerstvo životního prostředí. Retrieved from https://www.mzp.cz/cz/news_110518_sfzp

Ministerstvo životního prostředí. (2017). DOKUMENTACE PROGRAMU NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM. Retrieved from https://www.sfzp.cz/wp-content/uploads/2017/10/Dokumentace-programu_-NZ%C3%9A_31052017.pdf

Ministerstvo životního prostředí ČR. (2020). Flexibilní mechanismy [Online]. In Ministerstvo životního prostředí. Retrieved from https://www.mzp.cz/cz/flexibilni_mechanismy

OTE, a.s. (2018). ČASTO KLADENÉ OTÁZKY – Rejstřík Unie [Online]. In Rejstřík obchodování s povolenkami. Retrieved from https://www.povolenky.cz/cs/uzitecne-informace/pojmy_otazky_files/FAQs2.pdf

Produkce komunálního odpadu v kraji v roce 2018 [Online]. (2020). In Český statistický úřad. Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích. Retrieved from <https://www.czso.cz/csu/xc/produkce-komunalniho-odpadu-v-kraji-v-roce-2018>

Redakce časopisu Dům a zahrada. (2013). NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM: MILIARDOVÝ SPRINT ZA ÚSPORAMI [Online]. In Dům a zahrada. Retrieved from <https://www.dumazahrada.cz/casopis/clanky/20974-zelena-usporam/>

Statistická ročenka Jihočeského kraje [Online]. (2019) (Vol. 19). České Budějovice: Krajská správa Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích. Retrieved from <https://www.czso.cz/documents/10180/90863263/33010519.pdf/7fb6f3bd-afb8-4d8f-b845-e8dc885b1dd3?version=1.11>

Státní fond životního prostředí ČR. (2014). Ministr prodloužil program Zelená úsporám pro veřejné budovy [Online]. In Zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.zelenausporam.cz/www.zelenausporam.cz/clanek/193/1230/ministr-prodlouzil-program-zelena-usporam-pro-verejne-budovy/index.html>

Státní fond životního prostředí ČR. (2015). Výroční zpráva programu Zelená úsporám za rok 2014. Retrieved from:

https://archiv.zelenausporam.cz/www.zelenausporam.cz/soubor-ke-stazeni/17/5169-zu_vyrocn_i_zprava_2014.pdf

Státní fond životního prostředí ČR. (2015a). Podmínky 2. výzvy pro rodinné domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/podminky-2-vyzvy-rodinne-domy/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2015b). Závazné pokyny pro rodinné domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zavazne-pokyny-pro-rodinne-domy-9/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2015c). Základní pravidla 3. výzvy pro rodinné domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zakladni-pravidla-3-vyzvy-pro-rodinne-domy/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2015d). Závazné pokyny pro žadatele - 1. výzva - Bytové domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zavazne-pokyny-pro-bytove-domy/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2015e). Podmínky 1. výzvy pro bytové domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/podminky-1-vyzvy-pro-bytove-domy/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2016). Výroční zpráva Státního fondu životního prostředí České republiky za rok 2014. Retrieved from: https://www.sfzp.cz/wp-content/uploads/2017/11/vyrocn_i_zprava_sfzp_cr_2014_fin.pdf

Státní fond životního prostředí ČR. (2016a). Závazné pokyny pro žadatele - 3. výzva - Rodinné domy - účinné od 9. 1. 2017 - AKTUALIZOVÁNO K 24. 11. 2016 [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zavazne-pokyny-pro-zadatele-3-vyzva-rodinne-domy-ucinne-ode-dne-9-ledna-2017/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2016b). Závazné pokyny pro žadatele - 2. výzva - Bytové domy - účinné od 9. 1. 2017 - AKTUALIZOVÁNO K 24. 11. 2016 [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zavazne-pokyny-pro-zadatele-2-vyzva-bytove-domy-ucinne-ode-dne-9-ledna-2017/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2016c). Závazné pokyny pro žadatele - 2. výzva - Bytové domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zavazne-pokyny-pro-zadatele-2-vyzva-bytove-domy/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2016d). Začíná příjem žádostí o dotaci na zateplení bytových domů v Praze [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/clanek/zacina-prijem-zadosti-o-dotaci-na-zatepleni-bytovych-domu-v-praze/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2017). Výroční zpráva Státního fondu životního prostředí České republiky za rok 2015. Retrieved from: https://www.sfzp.cz/wp-content/uploads/2017/11/17640-vyrocní_zprava_sfzp_cr_2015_web.pdf

Státní fond životního prostředí ČR. (2017a). Zpráva o hospodaření Státního fondu životního prostředí České republiky za rok 2016. Retrieved from: https://www.sfzp.cz/wp-content/uploads/2017/11/zprava_o_hospodareni_sfzp_cr_2016-2.pdf

Státní fond životního prostředí ČR. (2017b). Závazné pokyny pro žadatele - 3. výzva - Bytové domy [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/zavazne-pokyny-pro-zadatele-3-vyzva-bytove-domy-0/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2017c). Startuje příjem žádostí o dotace na výstavbu nízkoenergetických bytových domů, zelené střechy a využívání tepla z odpadní vody [Online]. In Archiv Nová zelená úsporám. Retrieved from <https://archiv.novazelenausporam.cz/clanek/startuje-prijem-zadosti-o-dotace-na-vystavbu-nizkoenergetickych-bytovych-domu-zelene-strechy-a-vyuzivani-tepla-z-odpadni-vody/index.htm>

Státní fond životního prostředí ČR. (2018). Zpráva o hospodaření Státního fondu životního prostředí České republiky za rok 2017. Retrieved from: https://www.sfzp.cz/wp-content/uploads/2018/08/Zpr%C3%A1va-o-hospoda%C5%99en%C3%AD-za-rok-2017_SF%C5%BDP-%C4%8CR.pdf

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu [Online]. (2011) (Vol. XIX). Praha: Nejvyšší kontrolní úřad. Retrieved from <https://www.nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vestnik/vestnik-nku-2011-castka-2.pdf>

III. Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled kupců AAUs	15
Tabulka 2: Míra (výše) podpory ve sledované podoblasti	19
Tabulka 3: Výše podpory ve sledované podoblasti.....	19
Tabulka 4: Výše podpory ve sledované podoblasti.....	20
Tabulka 5: Výše podpory ve sledované podoblasti.....	21
Tabulka 6: Výše podpory v podoblasti C.4.....	21
Tabulka 7: Výše podpory ve sledované podoblasti.....	22
Tabulka 8: Maximální výše podpory	23
Tabulka 9: Výše podpory v oblasti A.....	24
Tabulka 10: Výše podpory v oblasti C.....	25
Tabulka 11: Výše podpory v oblasti B.....	26
Tabulka 12: Výsledky programu „Nová zelená úsporám“	30
Tabulka 13: Konkrétní časové úseky programů.....	33
Tabulka 14: Doba trvání výzev v programu "Nová zelená úsporám"	34
Tabulka 15: Hlavní oblasti programu "Zelená úsporám"	35
Tabulka 16: Podporované oblasti v "Nové zelené úsporám" v rámci "rodinných domů" a "bytových domů"	36
Tabulka 17: Podporované oblasti v rámci jednotlivých výzev programu "Nová zelená úsporám"	36
Tabulka 18: Oprávnění žadatelé v programu "Zelená úsporám"	37
Tabulka 19: Oprávnění žadatelé v programu "Nová zelená úsporám" v rámci jednotlivých podprogramů	37
Tabulka 20: Přehled výše dotační podpory v programu „Zelená úsporám“	

Seznam grafů

Graf 1: Celkový počet evidovaných žádostí v Jihočeském kraji	39
Graf 2: Celkový počet zaregistrovaných žádostí v Jihočeském kraji.....	40
Graf 3: Počet zaregistrovaných žádostí v Jihočeském kraji dle rodinných a bytových domů .	41
Graf 4: Celkový počet vyplacených žádostí v Jihočeském kraji.....	41
Graf 5: Počet vyplacených žádostí v Jihočeském kraji dle rodinných a bytových domů	42

Graf 6: Celková vyplacená částka v Jihočeském kraji	43
Graf 7: Vyplacená částka v Jihočeském kraji dle rodinných a bytových domů.....	44

IV. Přílohy

Tabulka 20: Přehled výše dotační podpory v programu „Zelená úsporám“

PODPOROVANÁ OPATŘENÍ	VÝŠE DOTACE
Rodinné domy (RD)	
A.1 Celkové zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění min. o 40 % a současně dosažení hodnoty max. 70 kWh/m ²	1 550 Kč/m ²
A.1 Celkové zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění min. o 40 % a současně dosažení hodnoty max. 40 kWh/m ²	2 200 Kč/m ²
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 20 %	650 Kč/m ²
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 30 %	850 Kč/m ²
B RD v pasivním standardu	250 000 Kč
C.1 Zdroj na biomasu s ruční dodávkou paliva bez akumulární nádrže	50 000 Kč
C.1/C.2 Zdroj na biomasu s ruční dodávkou paliva a s akumulární nádrží o měrném objemu min 50 l/kW tepelného výkonu	80 000 Kč
C.1/C.2 Zdroj na biomasu se samočinnou dodávkou paliva	95 000 Kč
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo země-voda, voda-voda bez invertoru	75 000 Kč
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo země-voda a voda-voda s invertorem nebo s akumulární nádrží (o měrném objemu min. 20 l /kW tepelného výkonu)	85 000 Kč
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda bez invertoru	50 000 Kč
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda s invertorem nebo s akumulární nádrží (o měrném objemu min. 20 l /kW tepelného výkonu)	55 000 Kč
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda s chladivem CO ₂	75 000 Kč
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-vzduch s invertorem	45 000 Kč
C.3.1 Solárně-termické systémy, pouze příprava teplé vody	55 000 Kč
C.3.2 Solárně-termické systémy, příprava teplé vody i přitápění	80 000 Kč
D Dotační bonus při kombinaci vybraných opatření u RD	20 000 Kč
E – A - Posouzení dosažení úspory měrné potřeby tepla na vytápění v RD	10 000 Kč
E – A - Pořízení projektu realizace podporovaného opatření, zajištění odborného dozoru při provádění realizace podporovaného opatření	10 000
E – B - Pořízení projektu realizace podporovaného opatření a zabezpečení odborného dozoru při provádění realizace podporovaného opatření	40 000 Kč
E – C - Výpočet potřeby tepla na vytápění a přípravu teplé vody vedoucí k návrhu odpovídajícího výkonu zdroje	10 000 Kč

E – C - Zpracování projektu osazení a řízení provozu podporovaného opatření, technologie nebo výrobku nebo kontrolu správnosti provedení. V případě solárně termických kolektorů pouze na přípravu teplé vody - instalace podpořeného opatření	5 000 Kč
Bytové domy (BD)	
A.1 Celkové zateplení, dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění 55 kWh/m ²	1 050 Kč/m ²
A.1 Celkové zateplení, dosažení měrné roční potřeby tepla na vytápění 30 kWh/m ²	1 500 Kč/m ²
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 20 %	450 Kč/m ²
A.2 Dílčí zateplení, snížení měrné roční potřeby tepla na vytápění o 30 %	600 Kč/m ²
B BD v pasivním standardu	150 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Zdroj na biomasu	25 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo země-voda, voda-voda bez invertoru	20 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo země-voda a voda-voda s invertorem nebo s akumulací nádrží (o měrném objemu min. 20 l /kW tepelného výkonu)	24 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda bez invertoru	15 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda s invertorem nebo s akumulací nádrží (o měrném objemu min. 20 l /kW tepelného výkonu)	17 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-voda s chladičem CO ₂	23 000 Kč/b. j
C.1/C.2 Tepelné čerpadlo vzduch-vzduch s invertorem	15 000 Kč/b. j
C.3.1 Solárně-termické systémy, pouze příprava teplé vody	25 000 Kč/b. j
C.3.2 Solárně-termické systémy, příprava teplé vody i přitápění	35 000 Kč/b. j
D Dotační bonus při kombinaci vybraných opatření u BD	50 000 Kč/BD
E – A - Posouzení dosažení úspory měrné potřeby tepla na vytápění v BD	15 000 Kč/BD
E – A - Pořízení projektu realizace podporovaného opatření, zajištění odborného dozoru při provádění realizace podporovaného opatření	2 000 Kč/b. j
E – B - Pořízení projektu realizace podporovaného opatření a zabezpečení odborného dozoru při provádění realizace podporovaného opatření	40 000 Kč/BD
E – C - Výpočet potřeby tepla na vytápění a přípravu teplé vody vedoucí k návrhu odpovídajícího výkonu zdroje	15 000 Kč/BD
E – C - Zpracování projektu osazení a řízení provozu podporovaného opatření, technologie nebo výrobku nebo kontrolu správnosti provedení. V případě solárně termických kolektorů pouze na přípravu teplé vody - instalace podpořeného opatření.	15 000 Kč/BD

Zdroj: vlastní zpracování (2020) dle (Přílohy I Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009, 2014)